

ALEVİLİK- BEKTAŞİLİK MUHTEVALI BİR CÖNK

Hamiye DURAN*

Özet

Türk kültür tarihinin özellikle de sözlü kültürün yazılı belgeleri olan cönkler, toplumun bilgi ve değerler dünyasına ait önemli belgeler sunar. Araştırmamıza esas olan cönk, Türk Kültürü ve Hacı Bektaş Veli Araştırma Merkezi arşivinde “1954” numarada CD olarak bulunmaktadır. Eser, yeni yazıya aktarılmış, metin içinde geçen Arapça dualar, âyetler ve açıklamaya muhtaç kavramlar dipnot olarak verilmiştir. Cöngün düzenleyicisi ve düzenlenme tarihi hakkında tam bir bilgi olmamakla beraber 47. sayfada 4.4.1961 tarih kaydı ile “Saraıp Sulu Bektaş Hoca’dan yadigâr” kaydı mevcuttur. Cöngün Alevi-Bektaşî topluluk içinde vücut bulduğu, muhtevasından anlaşılmalıdır. Eserdeki ikrar veya musahip cemi uygulamalarında söylenen ikrar verme, Nâdı Aliyyen başlıklı dua, çeşitli âyetler ile On İki İmamları da kapsayan salavat metinleri dikkat çekicidir. Tevhidden sonra bu gelenek içinde önemli yeri olan şairlerin dört kapı kırk makam, üç sünnet yedi farz, farzdan düşmek gibi konuları işleyen nefesleriyle Hz. Muhammed, Hz. Ali ve ehl-i beyt sevgisini işledikleri nefesler gelmektedir. Ayrıca Hz. Hüseyin’in katlinden duyulan üzüntünün ifade edildiği ve onlardan istimdad talep edilen nefesler de cönkte yer almaktadır. Bütün bunlar, cöngün zâkirlik görevini de üstlenmiş bir dedeye ait olduğunu düşündürmektedir. Bu çalışmada, 60 sayfalık cönk, şekil özellikleri ve muhteva açlarından incelemeye tâbi tutulmuştur.

Anahtar kelimeler: Cönk, sözlü gelenek, Alevilik-Bektaşilik, cem, düstur, dört kapı kırk makam, üç sünnet yedi farz, Hz. Muhammed, Hz. Ali, Hz. Hüseyin.

A CONK ABOUT ALEVISM AND BEKTASHISM

Abstract

Conks are important materials as a written document in terms of Turkish culture history and especially oral culture. In this article, we had evaluated and analysed a *cönk* situated Turkish Culture and Hacı Bektaş Veli Research Center as a CD record number 1954. First of all, written work had been adapted to Latin alphabet. But Arabic prayers, verses and other essential expressions explained via annotations. Although there aren't any knowledge about author and date of *cönk*, in page 47 has included “in remembrance of Saraıp Sulu Bektaş Hoca” and 4.4.1961 datas. Contents of *cönk* has been showed that this document had been written in a Alevi-Bektashian society. A prayer that is named *Nadı Aliyen*, different verses and salavats included *On İki İmam* in *cönk* are noteworthy for evaluate and analyse. Verses included “four gate forty rank”, “three tradition seven duty”, “be off duty” notions and poems about Hz. Muhammed, Hz. Ali and ehlibeyt has taken important place in this manuscript.

* Yrd. Doç. Dr., Gazi Üniversitesi, Gazi Eğitim Fakültesi, Türk Dili ve Edebiyatı Eğitimi Bölümü, Ankara/TÜRKİYE

Also mourning for Hz. Hüseyin notion is another important theme for verses in *cönk*. All of these datas associate with this conk could belong to a *Dede*. In this research, 60-page written document has evaluated and analysed in terms of form and contents.

Keywords: *Cönk*, oral tradition, Alevism-Bektashism, cem, *düştur*, four gate forty rank, three tradition seven duty, Hz. Muhammed, Hz. Ali, Hz. Hüseyin.

Giriş

Cönkler, edebiyat tarihine ve Türk halk bilimine kaynaklık eden önemli eserlerdendir. Sözlü gelenek içinde oluşan ürünlerin zamanın belli bir noktasında yazıya aktarılmak suretiyle kalıcı bir hâle gelmesini sağlayan bu eserler, daha ziyade içinde vücut buldukları topluma ait bilgi, duygu, düşünce ve zevki yansıtır; aynı zamanda o toplumun inanç ve değerler dünyası hakkında da mühim bilgiler sunar. Cönkler sayesinde edebiyat tarihi belgelerine yansımamış pek çok şair, şiiir ve türler gün yüzüne çıkmaktadır. Daha ziyade ekonomiyi yürüten orta kesim tarafından kaleme alındıkları için çeşitli imla meseleleri yüzünden okunması hayli müşkül olan ve bu sebepten yeterince ilgi görmeyen bu eserler, aynı zamanda bir folklor hazinesidir. Sığır dili, dana dili, malak dili, sefine-i kâri, supara, beyaz-ı buzurg gibi adlar alan cöngün asıl anlamı “gemi”dir. Ancak terim olarak “içinde çeşitli şiiir ve bilgilerin bulunduğu mecmu’u, defter” anlamında kullanılmaktadır (Gökyay, 1984:108; Özen, 1992: 10; Cumbur, 2002: 3).

Cönkler, hem onu vücuda getiren kişi veya kişilerin kültür seviyesini, zevk ve alâkalarını hem de döneminin genel okuyucu zevkini bize aktarmaktadır. Arap harfleri ve imlası ile yazılan ve aşağıdan yukarı açılan bu eserlerin çoğu baba yadigarı olarak şahısların ellerinde bulunmakta, az sayıda cönk, kütüphanelere intikal etmektedir. Bununla beraber bazı meraklı araştırmacıların ellerinde yüzlerce cönk olduğu da herkesin malumudur. Bu tür eserleri ellerinden çıkarmak istemeyenlerin, -az sayıda da olsa- günümüz imkânlarından faydalanarak bazı cönklerin fotokopilerini veya dijital ortamlardaki kopyalarını araştırmacıların hizmetine sunmak üzere çeşitli kurum veya kuruluşlara verdiği görülmektedir.

İncelememizin konusu olan cönk de bu şekilde elde edilmiştir. Bu cönk fotokopi olarak Türk Kültürü ve Hacı Bektaş Velî Araştırma Merkezi arşivinde “1954” numarada kayıtlıdır. Cönkte Alevi-Bektaşî geleneği içinde mühim yeri olan ikrar cemine ait uygulamalarla birlikte cemde icra edilen tevhid, nat, düvaz, üç sünnet yedi farz, dört kapı kırk makam, sünnet ve farzdan düşmek, bir mürşitte bulunması gereken özellikler gibi konuları işleyen şiiirler yer almaktadır. Özellikle Alevi-Bektaşî geleneği içinde vücut bulan cemler ve benzer toplantılar, sözlü gelenek ortamlarında icra edilmekte, konuyla ilgili uygulamalar sözlü olarak nesilden nesile intikal ettirilmektedir. Ceme hazırlık, uygulama ve çeşitli pratiklerle birlikte

sözlü miras, geleneğin canlı olarak yaşadığı ortamlarda tespit edilebilmektedir. Ancak özellikle son yüzyılda ortaya çıkan çeşitli sebeplerle yer değiştirme, köyden kente göç, sözlü geleneğin zayıflaması sonucu üretilen bilginin unutulmaya yüz tutması ve eğitim sisteminin değişmesi gibi olgular sözlü geleneğe dayalı kültürel unsurların bazılarının yok olmasına, bazılarının da değişmesine sebep olmaktadır. Sözlü geleneğin hâkim olduğu toplumlardaki okuryazar kesimin azlığı da saydığımız sebeplere eklenebilir. Alevi-Bektaşî topluluğu da kültürünün sözlü olarak üretilmesi, yayılması ve aktarılmasından dolayı bu değişimden payına düşeni almış görünmektedir. Bilgi, yazılı olarak üretilip aktarılmadığı için zamanla toplum hafızası da zayıflamakta, bu da bazı bilgilerin kaybına ve ciddi yanlışlıkların ortaya çıkmasına sebep olmaktadır. Bu durum, toplumun bu katmanlarından elde edilen cönklerin önemini daha net olarak ortaya koymaktadır. Zaten yazılı kaynakları sınırlı olan ve daha ziyade sözel toplum özelliği gösteren Alevi-Bektaşî topluluğu için cönkler, ayrıca değer taşımaktadır. Bu topluluk, kendi bilgi, değer ve yargılarını, sözlü geleneğin “tespit tutanakları” diyebileceğimiz bu eserlerde muhafaza etmiş, kaynak olarak da bunlardan faydalanmıştır. Araştırmacılara kaynak sağlanması, anlaşılması güç konuların açıklanmasına yardımcı olması için eski yazı olan bu eserlerin ehilleri tarafından yeni yazıya aktarılması elzem görülmektedir. Bu düşünceden hareketle cönk, tarafımızdan yeni yazıya aktarılarak araştırmacıların ve ilgililerin hizmetine sunulmuştur

“Cönk”ün nitelikleri

Yukarıda da belirttiğimiz gibi cöngün aslı, elimizde yoktur. Bundan dolayı cöngün dış yapı özelliklerinden bahsetmek mümkün olmamıştır. Bizce en önemli eksiklik, eserin nerede ve kimin elinde olduğu hususunda hiçbir bilginin olmamasıdır. Hatta eser, ehil olmayanlar –Osmanlı Türkçesi bilmeyenler- tarafından dijital ortama aktarıldığı içindir ki sondan başlanmak suretiyle kayda alınmış, hatta bazı sayfalar tekraren fotoğraflanmıştır.

Cönk, rik’a-nesih arası işlek bir el yazısı ile kaleme alınmıştır. Bir sayfadaki satır sayısı 14-15 olmakla beraber 4 satır ile 19 satır arasında değişmektedir. İki çeşit yazı imlası dikkati çekmektedir. Bu da çoğu cönklerde olduğu gibi bu cöngün de en az iki kişi tarafından tutulduğunu göstermektedir. Arapça ve Türkçe kelimelerin imlası oldukça bozuktur. Türkçe kelimelerin imlâsında bir birlik olmadığı gibi kelimeler, mahallî söylenişleri esas alınarak yazılmıştır. Mefâsız-vefâsız; çekebilin mi; mürvet-mürüvvet; istifâ- istivâ; sitem- sitâm; mehlem- merhem gibi örnekler bunlardan birkaçıdır. Ayrıca özellikle Arapça kelimelerin yazılışındaki imla da genel olarak bozuktur. Aşk kelimesi elifle, vefâ mimle, sitem elifle, mürüvvet müvret; hadd-ı istifâ hatt-ı istivâ olarak, gâfil kelimesi y ile, gavvâs kaf, fe, sin ile yazılmıştır. Bu örneklerin sayısı çoğaltılabilir.

Cönklerin ekserisinin düzenleyicisi ve düzenlenme tarihi belli değildir. Elimizdeki cöngün 47. sayfasında 4.4.1961 tarihi ile “Saralp Sulu Bektaş Hoca’dan yadigâr” kaydı dikkat çekmektedir. Yazı karakterinin değiştiği bölümde yer alan bu kayıt, cöngün bu tarihten daha önce yazılmaya başladığı fikrimizi kuvvetlendirmektedir.

Baş tarafı eksik intibamı veren cönkte sayfa numarası veya bir sonraki sayfanın ilk kelimesi yazılı değildir. Sayfa numaraları, referanslarda kolaylık sağlamak üzere tarafımızdan konulmuştur. Bazı sayfalar tekrardır. Fotokopisi alınırken sehven tekrar çekilmiş olmalıdır. Cöngün tamamı 60 sahifedir.

Metni yeni yazıya çevirirken yazıldığı yüzyıl göz önünde bulundurularak transkripsiyon işaretlerinden sadece kelime içinde geçen “ayın” harfi ile uzunluk işaretleri kullanılmıştır. Kelime başına ve sonuna gelen “ayın” harfinin işareti cöngün baş tarafındaki Arapça kısım hâriç, kullanılmamıştır. Cöngün bazı yerlerinde düzeltmeler, ilâveler, karalanmış veya üzerine çizgi çekilmiş kelimeler görülmektedir.

Cöngün başından sonuna kadar herhangi bir başlık kullanılmamış, şiirleri birbirinden ayırmak için “düstur” kelimesi ve çizgi yeterli görülmüştür. Sayfa 22’de “düstur” kelimesinden sonra “İmam Hüseyin Efendimizin Söylemesi” şeklinde bir başlık dikkati çekmektedir.

Şiirlerin hemen hepsinin vezni bozuktur. Belli bir ezgi ile okunmaları, ölçüyü göz ardı etme gereğini doğurmuş gibidir. Daha ziyade kafiyeye önem verilmiştir. Aşağıdaki örneklerde de görüleceği gibi hecenin 11’li kalıbıyla yazılmış bir şiirde, dizelerdeki hece sayısı 9 ile 12 hatta 14 hece arasında değişmekte, 16’lı kalıplı şiirlerde ise 20’ye kadar çıkmaktadır.

Gele erişe Rûm’un eri	Şimr bu yaptığın Hakk kabûl etmez
Gâ’ib erenleri Horasan yeri	Kıyâmete kadar la’netin gitmez
Mu’allakda durdu bâb-ı haydârî	Velimdir Hüseyin’in sevgisi serimde gitmez
Huneyn’de Muhammed’e çâr eden	Hüseyin aşkına kılalım zârî (s.31)
meded (s.53)	

Men Hüseyinim Ali’nin oğluyum ceddin Mustafâ
Nûr-ı kandilde alınma yazılmışdır bu gazâ
Yezid’e la’net etmek mü’mine oldu sezâ
Kerbelâ’da Hakk râhında susuz kurbân olan mazlûm
Hüseyin benim (s.25)

Hecenin 8 ile 11’li kalıbı ağırlıklı olmak üzere 8-16’lı hece kalıpları kullanılmıştır.

Cönkteki şiirlerin çoğunda “Gel aman meded, Bunlar da İslâm idi kıldı namazı” redifli şiirler hariç, mahlas bulunmaktadır.

Şiirlerdeki dörtlük sayısı da örnekte olduğu gibi değişmektedir:

Tarîkatin evvel makâmı ey cân
El tutup bir mürşîdden eyle imân
Her huylarına tövbe etmektir hemân
İkinci mürid ol mutlakdır ayyân
Mecâzı mürşîdden hazer kıla gör (s.18)

Her parçanın sonunda şiirin bittiğini gösteren işaretler vardır. Şiirlerin çoğunun altındaki ‘tamam, tamam oldu bu âyet’ gibi kelimeler, şiirin tamamlandığını göstermektedir. Bazı şiirlerde, alt alta azalan “mim”lerle birlikte düz bir çizgi ve bazı şekiller kullanılmıştır. Nakarat dizelerini tekrarlamamak üzere “yine öyle, öteki gibi” anlamına gelen “eyzân” kelimesi kullanılmaktadır.

Metin içindeki Arapça dualar, âyetler Türkçeye çevrilmiş, açıklanması tarafımızdan gerekli görülen terimler dipnotlarda gösterilmiştir.

Muhteva

Cönkte, ikrar veya musahip ceminde söylenen bazı sözlü ürünler bulunmaktadır. Bu da bize elimizdeki cöngün cem yürütücüsü bir dedeye ait olduğu fikrini vermektedir. Cönkteki diğer şiirlerden hareketle dedenin aynı zamanda zâkir olduğu da söylenebilir. Alevi geleneği içinde özellikle son zamanlarda bu tür uygulamaların olduğu, dedenin zâkirlik postu görevini de yürüttüğü bilinmektedir. Ne yazık ki sayfa 47’deki kayıt bize, eser sahibi hakkında yeterli bilgi sunmamaktadır.

Cönk, genellikle dedelerin ‘yola gelen il evladlarına’ verdirdiği ikrar ile başlamaktadır. Hemen arkasından “üzerine okunacaktır” kaydı bulunan ve “Nâdı Aliyyen” diye başlayan bir dua vardır. Arkasından üç İhlâs ve bir Fatıha okunduktan sonra On İki İmâm’ları da kapsayan salâvât getirilmektedir. “Hû hû hû tevhidimiz oldu tamâm, Yardımcımız On İki İmâm erenler mürüvvet” sözünden sonra cönk, Alevilikte “yedi ulu ozan” olarak tanınan ozanlardan Hatayî, Kul Himmet ve Pir Sultan Abdal ile diğerlerine ait nefeslerle devam etmektedir. Cönkte yer alan nefesler sırasıyla aşağıdaki gibidir. Şiirlerin (nefeslerin) adları olmadığı için redifleriyle gösterilmiştir.

“Görünür” redifli Noksânî mahlaslı ve üç sünnet ve yedi farz konusunun işlendiği şiir, sayfa 10’da yer almaktadır. Yine “görünür” redifli Şah Hatayî mahlaslı şiirde sünnet ve farzdan düşme konusu ele alınmaktadır (s.14). Dört kapı kırk makamın ele alındığı şiir ise Tûrâbî adına kayıtlıdır (s. 17). Diğer şiir ve şairler sayfa

sırasına göre şu şekildedir: “Mazlum Hüseyin benim” redifli şiir Hüseyinî (s. 22); “Yâ Muhammed ümmetlerin” Mesdane Kul Hacim (s. 26); “Hüseyin aşkına kılalım zarı, Veli (s. 29) “hakki bağışla” Garip Ali (s. 31); “Bağışla bizi” Fakir Ali (s. 33); “Yetiş yâ Muhammed Ali gel yetiş” Fakir Ali (s. 34); “Bizi son demde imân ile gönder” Seyyid Nizamoglu Fakiri (s. 39); “nedir” Noksani (s. 40); “lânet” Hatayi (s. 42); “gel olduğu için” Kul Himmet (s. 46); “Huzurunda kıl şefaata yâ Rabbi” Sersem Halil (s. 47); “bize gönderdi” Kemter (s. 48); “erler” Hüseyin (s. 49); “ne bilsin” Noksani (s. 51) ve aynı sayfada bir dörtlük; “Yâ Muhammed yâ Ali” Derviş Mehmed (s. 57); “el aman medede” mahlas yok (s. 54); “iden bir gün” Süleyman (s. 5); “Hayif bana vah bana” Yunus Emre (s. 54); “Kor giden bir gün” Seyyid Süleyman. “Aman Mürvet pirim Ali gel yetiş” Türâbi (s. 56); Aman Mürvet pirim Ali gel yetiş” Dedemoğlu (s. 58); “Kötü kalbindekin dile getirir” Pir Sultan Abdal (s. 58); “Bunlar da İslâm idi kıldı namazı” şairi bilinmiyor (s. 58); “Aliyyü'l Mutazâ'ya bağışla bizi” Hasan (s. 59).

Türâbi adına kayıtlı ve dört kapı kırk makam konusunun ele alındığı şiir ile Hacı Bektaş Velî'nin Makâlât'ındaki dört kapı kırk makamı karşılaştırdık ve şu tespitlerde bulunduk (s.17):

Makâlât'taki şeriat kapısında, arı yemek, arı giymek makamı, şiirde müvekkilât itaat; emr-i ma'ruf nehy-i anil münker makamı, aşk ile sohbet; tarikat kapısındaki saç gidermek libas döndürmek makamı, kanaat ehli olmak; ümid makamı, özünü görmek şeklindedir.

Ma'rifet kapısında edep makamı karşılığı, kalbi temizlemek; ilim karşılığı haseb u neseb; miskinlik karşılığı mahz-ı fena; kendini bilmek ise fark-ı farkullah olarak yer almaktadır.

Hakikat kapısında ise elden geleni men eylememek makamı, makamını tefekkür etmek; emin olmak makamı sözünü halil söylemek; yüz suyu makamı dergâhta makbul olmak; seyr-i süluk makamı sabır; münacat makamı şükretmek, fark etmek şeklinde ifadesini bulmuştur (Coşan, 1971:18,19,23,30).

Bunun sonucunda özellikle tarikat adabıyla ilgili hususlardaki bazı farklılıklarla beraber sıralamadaki az sayıdaki değişiklikler dışında temelde her ikisinin aynı oldukları müşahede edilmiştir.

Üç sünnet yedi farz konusunun işlendiği Noksani mahlaslı nefes ile “yol”a ait eksiklik ve kusurların sorgulandığı, farzdan düşmek konusunun ele alındığı Şah Hatâyî mahlaslı nefesler, Aleviliğe ait inançların şiir dil ve üslubuyla ifadesini bulduğu, estetiğin üst seviyede temsil edildiği eserler olarak karşımıza çıkmaktadır². Üç sünnet ve yedi farzın işlendiği diğer eserlerle karşılaştırıldığında esasta aynı olmakla beraber bazı farklılıkların olduğu da görülmektedir. Bu değişiklikler temelde

İslam ahlakıyla ilgili pratiklerin bazen grup olarak bazen tek tek ifade edilmesinden ortaya çıkmaktadır. Üç sünnet ve yedi farz, genel olarak Sefer Aytekin'in yayımladığı Buyruk ile benzerlik arz etmektedir.

Eser, konuyla ilgili yukarıda künyelerini verdiğimiz nefeslerle devam etmekte;

“Hasan’a ihsan kıl ulu divânı
Rabbenâ amennâ dâ’im diyeni
Cümlemizi yarlığa yaradan Ganî
Ser-çeşme-i nûr-ı Hüdâ’ya bağışla bizi
Tamâm oldu bu âyet” dörtlük ve cümlesi ile sona ermektedir.

Sonuç olarak Alevi-Bektaşî öğretilerini muhtevi cöngün yayımlanmasının ilgililer ve araştırmacılar için faydalı olacağını düşünerek metni yayımlıyoruz.

Metin

//1//

Çekebilin mi nârdan tâc giyebilin mi?

Eğer bu ikrârdan dönersen iki cihânda yüzün kara olsun mu? Üç kerre

Ay gün şâhid olsun mu? Âyn-ı Cem şâhid olsun mu? Yerde yer melâikesi gökde gök melâike şâhid olsun mu? Eğer bu ikrârdan dönerseniz Hazret-i ‘Alî’nin Zülfikârına uğrar mısınız?

Bu ikrârdan dönülmez. Lahmuke lahmî cismuke cismî demüke demî rûhuke rûhî³.
(İle)’l-kalbi mine’l-kalbi sebilen⁴ buyurdu Resûl anda Kibriyâ//2//
Nâdi Aliyyen mazhara’l-ac’aib, teciduhu avnen leke fi’n-nevâib, li ilellâhi
hâceten külli hemmin ve gammin seyenceli bi-‘azametike yâ Allah yâ Allah yâ Allah
ve bi-nûr-ı nübüvvetike yâ Muhammed yâ Muhammed yâ Muhammed
ve bi-nûr-ı bi-velâyetike yâ Ali yâ Ali yâ Ali
ve aleyhâ muhavvili edrikni edrikni edrikni
yâ abâ’l- Hasaneyn veyâ abâ’l-gays egisnâ egisnâ egisnâ
yâ mukallibe’l- kulûb kallib kulûbena ve absır absârenâ
nahve rızâike ve rü’yeti likâike
bi-hürmeti Seyyidi’l-Mürselin ve alihi et-Tayyibine et-Tâhirin
yâ muhavvile’l-havli ve’l-ahvâl havvil hâlenâ ilâ ahseni’l-hâl⁵
tamam
Üzerine okunacaktır

//3//

Bismillahi'r-rahmâni'r-rahîm

Bir Elham üç İhlâs.

“İnnellezine yubâyi'üneke innemâ yubâyi'ünellahe.

Yedu'llahi fevka eydîhim femen nekese fe innemâ yenkusu 'alâ nefsihi ve men evfâ bimâ 'âhede aleyhi'llah feseyu'tihi ecren 'azîmen⁶”Allahümme bi-hakki'l- Hüseyñ ve ahîhi ve ummihi ve ebîhi ve ceddîhi hallisnâ ve ene fihi ve ente erhamü'r-râhimîn⁷.Lâ fetâ illâ Ali lâ Seyfe illâ Zü'l-fikâr⁸

Allahümme innî estâkîmu ve inne Muhammeden veliyyen

Ali veliyullah bürhân-ı kutbi'l- meşâyih-ı mü'min mü'minât müslümîne müslümât⁹

// 4//

Mübârek-i vakt devâm-ı devlet ve bekâ-ı saltanat Şâh-ı 'Alî 'Abbâs ve pâdişâh-ı nesl-i seccâde-i Resûl mürşid-i kâmil-i mu'temed sırr-ı Ahmed şâh-ı mürüvvetu'llah Lâ ilâhe illallah Cebrâ'il (a.s)¹⁰ . ve's-salavât elfu elfi elfi's-salât ü ve's-selâm¹¹.Yâ İmâm Muhammed Mustafâ mu'allâ müzekkâ hidâyet bi'l-vahdâniyet-i zât-ı Rabbî'l-'âlemîn elfu elfi elfi's-salavât¹²Yâ İmâm 'Aliyyü'l-Murtazâ mu'allâ müzekkâ hidâyet bi'l-vahdâniyet-i zât-ı Rabbî'l-'âlemîn elfu elfi elfi's-salavât¹³Yâ İmâm Hasan Hulk-i Rızâ şehîd-i şahâdet zât-ı Rabbü'l-'âlemîn elfu elfi elfi's-salavât¹⁴

Yâ İmâm Hüseyñ mazlûmü's-şehîd deşt-i Kerbelâ zât-ı Rabbü'l-'âlemîn

//5//

Elfu elfi elfi's-salavât¹⁵Yâ İmâm Zeyne'l-Âbidîn tedeyyünullâh mevcûdü'l-ma'budât zât-ı Rabbü'l-'âlemîn elfu elfi elfi's-salavât¹⁶Yâ İmâm Muhammed Bâkır Kudretullah zât-ı Rabbü'l-'âlemîn elfu elfi elfi's-salavât¹⁷Yâ İmâm Ca'ferü's-Sâdık saddakallahu's-sıdka vel-ma'suvât zât-ı Rabbü'l-'âlemîn elfu elfi elfi's-salavât¹⁸Yâ İmâm Mûsâ-yı Kâzım kudretullah bi-nür-ı zât-ı Rabbü'l-'âlemîn elfu elfi elfi's-salavât¹⁹Yâ İmâm Rızâ mürşid-i murâdât zât-ı Rabbü'l-'âlemîn elfu elfi elfi's-salavât²⁰Yâ İmâm Muhammed Takî zât-ı Rabbü'l-'âlemîn elfu elfi elfi's-salavât²¹Yâ İmâm Aliyyü'n-Nakî zât-ı Rabbü'l-'âlemîn elfu elfi elfi's-salavât²²

Yâ İmâm Hasan 'Alî Askerî askerullah zât-ı Rabbü'l-'âlemîn

//6//

Elfu elfi elfi's-salavât²³Yâ İmâm Muhammed Mehdi zât-ı Rabbü'l-âlemîn elfu elfi elfi (es-salavât)²⁴

Yâ İmâm Haticetü'l-Kübrâ Fâtımatü'z-Zehrâ Hayru'n-nisâ tâci's-salavâtillâhi
ve'l-mü'minîne ve'l-mü'minât ve'l-müslimîne ve'l-müslimât Cemullah ilâ yevmi'd-
dîn haşreti'd-dîn ve's-salavât²⁵

Sallallahü Ta'âlâ 'alâ Seyyidinâ Muhammed ve 'ala âlihî ve evlâdihî ve eshâbihî
ve ezvacihî ve hulefâi'r-râşidîn el- mürşidîne ve'l-hamdülillâhi rabbu'l-âlemîn²⁶

Üç kerre dem dem şâh her dem şâh

Allahümme salli 'alâ seyyidinâ nûr-ı Hudâ demdem şâh her dem şâh²⁷Allahümme salli 'alâ seyyidinâ nûr-ı pâk İmâm Muhammed Mustafâ²⁸Allahümme salli 'alâ seyyidinâ nûr-ı pâk İmâm 'Aliyyü'l-Murtazâ²⁹Allahümme salli 'alâ seyyidinâ nûr-ı pâk İmâm Hasan Hulk-ı Rızâ³⁰

Allahümme salli 'alâ seyyidinâ nûr-ı pâk

//7//

İmâm Hüseyin mazlûm-ı şehid deşt-i Kerbelâ³¹Allahümme salli 'alâ seyyidinâ nûr-ı pâk İmâm Zeyne'l-Âbidîn³²Allahümme salli 'alâ seyyidinâ nûr-ı pâk İmâm Muhammed Bâkır³³Allahümme salli 'alâ seyyidinâ nûr-ı pâk İmâm Ca'ferü's-Sâdık³⁴Allahümme salli 'alâ seyyidinâ nûr-ı pâk İmâm Mûsâ-yı Kâzım³⁵Allahümme salli 'alâ seyyidinâ nûr-ı pâk İmâm Rızâ³⁶Allahümme salli 'alâ seyyidinâ nûr-ı pâk İmâm Muhammed Takî³⁷Allahümme salli 'alâ seyyidinâ nûr-ı pâk İmâm 'Aliyyü'l-Nakî³⁸Allahümme salli 'alâ seyyidinâ nûr-ı pâk İmâm Hasanü'l-Askerî³⁹Allahümme salli 'alâ seyyidinâ nûr-ı pâk İmâm Muhammed Mehdi⁴⁰

Sırr-ı Ahmed şâh-ı mürüvvet düvâzdeh imâm

Çârdeh ma'sûm-ı pâk delil-i bürhân

Kutbü'l-mü'minîn ve'l-mü'minât-ı müslimîn müslimât⁴¹

//8//

Mübârek devâm-ı devlet ve bekâ-ı saltanât Şâh-ı 'Alî 'Abbâs pâdişâh nesli
seccâde-i Resûl ervâh-ı meşâyih seccâde-i Resûl mürşid-i kâmil-i mükemmelullah
'Alî Veliyyullah aleyhim ecma'in bi-rahmetike yâ erhame'r-râhimîn⁴²

Allahümme salli kurrete'l-'ayn bi-nûr-ı Hudâ⁴³Allahümme salli kurrete'l-'ayn sırr-ı nebî-i nesl-i pâk yâ Muhammed Mustafâ⁴⁴Allahümme salli kurrete'l-'ayn sırr-ı Nebî nesl-i pâk Yâ İmâm 'Aliyyü'l-Murtazâ⁴⁵

Allahümme salli kurrete'l-ayn sırr-ı Nebî nesl-i pâk Yâ İmâm Hasan hulk-ı Rızâ⁴⁶
 Allahümme salli kurrete'l-ayn sırr-ı Nebî nesl-i pâk Yâ İmâm Hüseyin deşt-i Kerbelâ⁴⁷
 Allahümme salli kurrete'l-ayn sırr-ı Nebî nesl-i pâk Yâ İmâm Zeyne'l-Âbidîn⁴⁸
 Allahümme salli kurrete'l-ayn sırr-ı Nebî nesl-i pâk Yâ İmâm Muhammed Bâkır⁴⁹
 Allahümme salli kurrete'l-ayn sırr-ı Nebî nesl-i pâk Yâ İmâm Ca'ferü's-Sâdık⁵⁰
 Allahümme salli kurrete'l-ayn sırr-ı Nebî nesl-i pâk Yâ İmâm Mûsâ-yı Kâzım⁵¹

//9//

Allahümme salli kurrete'l-ayn sırr-ı Nebî nesl-i pâk Yâ İmâm 'Alî Rızâ⁵²
 Allahümme salli kurrete'l-ayn sırr-ı Nebî nesl-i pâk Ya İmâm Muhammed Taki⁵³
 Allahümme salli kurrete'l-ayn sırr-ı Nebî nesl-i pâk Ya İmâm Aliyyü'n-Nakî⁵⁴
 Allahümme salli kurrete'l-ayn sırr-ı Nebî nesl-i pâk Ya İmâm Hasanü'l-Askerî⁵⁵
 Allahümme salli kurrete'l-ayn sırr-ı Nebî nesl-i pâk Ya İmâm Muhammed Mehdi⁵⁶
 Sahibü'z-zamân düvâzdeh imâm çehârdeh-i Ma'sûm-ı pâk lâ-fetâ illâ 'Alî lâ
 Seyfe illâ zülfikâr⁵⁷

Hünkâr Hacı Bektâş Veli kaddesallâhu sırrı azîz
 Üç kerre Tevhîd
 Elhamdulillahi 'ale't-tevfik estağfirullahe min külli taksîr⁵⁸
 Üç kerre Lâ fetâ illâ 'Alî lâ seyfe illâ zü'l-fikâr
 Üç kerre Allahümme salli 'alâ seyyidînâ ve 'alâ âl-i Muhammed⁵⁹
 Üç kerre Yâ Muhammed Yâ Mustafâ Yâ Murtazâ Yâ 'Alî
 Üç kerre Hasbî kalbî Cellallah mâfi kalbî Gayrullah nûr-ı Muhammed
 sallallah Lâ ilâhe illallah⁶⁰
 Üç kerre yâ Hû yâ Hû yâ men hüve⁶¹ Lâ ilâhe illahu

//10//

Hayyü'l-Kayyum Kerim Allah Hayyü'l-Kayyum Rahîm Allah⁶²
 Hayyü'l-Kayyum Gafûr⁶³ Allah Allah Allah Allah
 Hû hû hû tevhîdimiz oldu tamâm
 Yardımcımız On İki İmâm erenler mürüvvet
 Düstûr⁶⁴
 Bismillahi'r-rahmâni'r-rahîm
 Eğer bir muhibbin aslın ararsan
 Evvel dört kapıyı bilmek görünür
 Evlâd-ı Resûle bî'ât kıalarsan
 Zâhire bâtna ermek görünür
 Üç sünnet yedi farz vardır bu yolda
 Dâimî zikr ederiz ezberde dilde
 Sünnet ile farzı kıldığın hâlde
 Bir kâmil mürşîde varmak görünür

//11//

Üç sünnetin evvel sünneti budur
Kelime-i tevhîd Allah'ı bir bil
Peygamberi şefî getir ümmet ol
O Hakk'ın emrini tutmak görünür
İkincisi garaz buğz nefsi-i adâvet
Koymazsan kalbine kılar şefâ'at
Cennet libâsını giyersin kat kat
Firdevs-i Âlâya girmek görünür

Üçüncüsü tarîkati muhkem tut
Gazâyâ şükr eyle belâyâ sabret
Oku hatt-ı istivâyı hatm et⁶⁵
Hakk'ın didârına varmak görünür

Yedi farzdan evvel farz budur ey kardaş
Mü'min birbirine hâlâdaş ve sırdaş
İkinci kapıya urdular nakkâş
Kevser şarâbından içmek görünür

//12//

Üçüncü farz hırsı nefsi öldürmek
Pâk edip de kalb aynasın sildirmek
Ârifler defterine hem kayıt olmak
Pâk edip kalbini silmek görünür

Dördüncü farz evliyâyâ irâdet
Mürebbî emrine eyle itâ'at
Muharremi tutmak hem farz hem sünnet
Tutup kurbânı kesmek görünür
Beşinci farz Hakk musâhibi tutunmak
Musâhib hakkını Cem'e yetirmek
Gün-be-gün her dâim hâlini sormak
Dâim bir ikrârda durmak görünür
Altıncı farz tâc urunmak gerçekten
Bî'at eyle kuşak kuşan mürşitten
Her dâ'im rahmet isteriz Hakk'tan
Sırât-ı mizânı geçmek görünür

//13//

Yedinci farz Şâh-ı Merdân'ın yolu
Üçler beşler kırklar dediler belî
Muhammed Mustafâ'nın ol yeşil nûru
Her dâim kalbinde bilmek görünür

Noksânî mürşîdine sen eyle bî'at
İşte burda tamâm oldu farz u sünnet
Hünkâr Hâcî Bektâş el-amân mürvet
Cümle müzdin elden almak görünür
Tamam

//14//

Düstûr
Bir tâlip cemden küser giderse
Seçilip geriye kalmak görünür
Tekebbürlük eder yolsan azarsa
Âhirinde murdâr ölmek görünür

Üç sünnetin evvelini bilmezse
İkinci sünnetten haberi olmazsa
Üçüncü sünnete boyun sunmazsa
Onların suçunu sormak görünür

Birinci farzdan düşen ya bir hâl olur
İkinci farzdan düşenin kalbi kâl olur
Üçüncü farzdan düşene sitem yol olur⁶⁶
Onu yolu ile bulmak görünür
Dördüncü farzdan düşenin işi zor olur

//15//

Beşinci farzdan bir düşenin yeri dâr olur
Altıncı farzdan düşenin nûru nâr olur
Hayli sevdâsına yelmek görünür
Yedinci farzdan düşenin yazı kış olur
Sekizinci farzdan düşenin gözü yaş olur
Dokuzuncu farzdan düşenin işi şaş olur
Malını kesbini gazâb etmek görünür

Onuncu farzdan düşen ağlar gülemez
On birinci farzdan düşen yola gelemes
On ikinci farzdan düşene dermân
bulunmaz

Yuyacak bir mürşid bulmak görünür

Ona her dede tarîk çalamaz⁶⁷
Kaçınıcı farzdan düşdüğünü bilemez

//16//

Sitem sürüp sitem hakkını alamaz
Evvel dört kapıyı bulmak görünür

Ol kişi arar mürşid buyruğunu bulursa
Mürüvveddir yakasını eline alırsa
Hem kuvvetli olur cemde kalırsa
Onun sitemini sürmek görünür

Şâh Hatâyim her günâhdan geçilir
Hakk-ı ganîde bol rahmet saçılır
Bu dünyâdan âhirete göçülür
Yeni başdan ikrâr almak görünür

//17//

Düstûr
Dört kapıdan kırk makâmdan sorarsan
Beri gel bu dersden sebâk ala gör
Eğer bu esrârın aslını ararsan
Aç cân gözün kalb ayinesin sile gör

Şerî'atde evvel makâmı billâh
Birinci inanmak âmentü billah
İkinci ilmdir hem kelâmullah
Okuduğun ilme amel kıla görŞerî'atde
evvel makâmı billâh

Birinci inanmak âmentü billah
İkinci ilmdir hem kelâmullah
Okuduğun ilme amel kıla gör

Üçüncü makâmı savm ile salât
Kelime-i şehâdet hem hacc zekât
Harâmdan riyadan sakın be-gâyet

İhlâsı pâk eyle makbûl ola gör

Dördüncü makâmı hem helâl yemek
Beşinci ahd-i nikâh eylemek

//18//

Altıncı hayrını şükrünü bilmek
Yedinci farz ile sünneti kıla gör

Sekizinci makâm ola şefâ'at
Dokuzuncu müvekkilât itâ'at
Onuncu makâma aşk ile sohbet
Gavvâs olup aşk bahrine dala gör

Tarîkatin evvel makâmı ey cân
El tutup bir mürşidden eyle imân
Her huylarına tövbe etmektir hemân
İkinci mürîd ol mutlakdır (ayyân)
Mecâz-ı mürşidden hazer kıla gör

Üçüncü kanâ'at ehli olasın ey âşık
Erenler râhına olasın muvâfık
Dördüncü cihâtı emr etdi Hâlık
Kalb evini nefs elinden ala gör
Üçüncü kanâ'at ehli olasın ey âşık
Erenler râhına olasın muvâfık
Dördüncü cihâtı emr etdi Hâlık
Kalb evini nefs elinden ala gör

//19//

Beşinci hizmetdir bir gerçek ere
Altıncı havf yedinci özini göre
Sekizinci hırha ile tâç ura
Seccâdeyi fahr-ı uzlet kıla gör

Dokuzuncu olmak ehl-i nasihat
Hâl-i müşkül için ede muhabbet
Onuncu makâmı aşk ile sohbet
Bahrî olup aşk ummâna dala gör

Ma'rifetin on makâmın fark eyle
Birinci makâmda kalbin pâk eyle
İkinci korkudur özin hâk eyle

Üçüncü makâmda pehriz ola gör
Dördüncü sabrdır beşinci edeb
Altıncı cömertlik buyurdu Cenâb

//20//

Yedinci ilmdir haseb ü neseb
Sekizinci mahz-ı fenâ ola gör

Dokuzuncu olmak ehl-i ma'rifet
Onuncu fark-ı Farkullahdır elbet
Dahî on makâmıdır sırr-ı hakikat
Evvvel makâmında türâb ola gör

İkinci hoş görmek cümle milleti
Budur veliden hem nasihati
Neylersin münkîri etme sohbeti
Mü'min isen var mü'mini bula gör

Üçüncü makâmın tefekkür eyle
Dördüncü sözünü halil ile söyle
Ârif ol muhabbet deryâsını boyla
Beşinci dergâhda makbûl ola gör

//21//

Altıncı makâmın sohbetidir kârı
Nâdân ehline söyleme gel bu esrârı
Yedinci sabrdır Tanrı Settârı
Bekle sabır tekkesinde kalagör

Sekizinci gördüğünü setr etmek
Dokuzuncu necât-ı Hakk'a şükr etmek
Hem dünyâyı hem âhireti fark etmek
Fikr kıl her eşyâdan ibret alagör

Müşâhede oldu onuncu makâm
İşte burada tamâm kırk makâm
Fuzûli kalp ile kıl Hakk'a kıyâm
Cehd eyleyip bu ma'nâyı eregör

Nâdân ehli bu esrârı bilemez
Bu sırâ ermeyen mü'min olamaz

//22//

Ben mü'minim dese dahi yaramaz
Gâfil gezme maksûdunu bulagör

Turâbî mürşidim evlâd-ı Ali
Elest deminde demişim belî
Nesli on iki imâm Bektâşî Velî
Eriş tarîkâta bî'at kılâgör

Tamam

Düstür

İmâm Hüseyin Efendimizin Söylemesi

Der Hüseyin ey Şimr-i şûm bil meni men
kimim

Mustafâ'ya Murtaşâ'ya sevgili evlâd benim
Men Ali'nin oğluyum Yezid'e bî'at
eylemem

Şimr elinden şehîd olan mazlûm Hüseyin
menim

Ey Şimr rahmın yok sen Allah'a âsisin
Doğru söyle inkâr etme sen kimin ümmetisin

//23//

Dîn-i İslâm Mustafâ evlâdına kasd edersin
Fâtıma bint-i Resûl Şâh Hüseyin mazlûm
menim

Ger Yahûdî isen Mûsâ'ya şefâ'at eder dedim
Ger Ensârî isen Dâvûd'a resûldür hem
Ger İsevîysen ol şerâfet râhî hem
Mûsâ'ya Dâvûd'a sıdkıla ikrâr veren
(mazlûm Hüseyin) benim

Ey Şimr şehid etdin Kâsım'ı ve Ali
Abbâsî çok eyledin zulmü

Korkmadın Hakk'tan utanmadın ey
zâlimler zâlimi

İlâhî şahid misin gör benim ahvâlîmi
Kerbelâ'da ehl-i beytim esir kalan
mazlûm Hüseyin benim

Ey Şimr bir sözüme vardım ??sana bu
sözümden al haber
Allah'dan kork rahm eyle bir kez insâfa gel
Ver bir içim su içeyim olsun sana kanım helâl
Kerbelâ'da ehl-i beytim susuz kalan
mazlûm Hüseyin benim

Ey Şimr bir sözüme vardım ??sana bu
sözümden al haber
Allah'dan kork rahm eyle bir kez insâfa gel
Ver bir içim su içeyim olsun sana kanım helâl
Kerbelâ'da ehl-i beytim susuz kalan
mazlûm Hüseyin benim

//24//

Ey Şimr aç göğsünü göreyim öldür meni
Dedemin dediği nişân sendedir öldür meni
İki cihânda Allah râhat etmesin seni
Kerbelâ'da susuz cân veren mazlûm
Hüseyin benim

Ey Şimr-i Yezid ne dindesin doğru söyle
Kimdir mahşer günü şefâ'at eden kula
Ehl-i beytin başına getirdiniz türlü belâ
Oğlu kızı bacısı esir kalan mazlûm
Hüseyin benim

Ey Şimr dînini verdin cihân ziynetine
Yarın mahrûm kalırsın Allah'ın rahmetine
Zâlim olup zulm edersin Mustafâ evlâdına
Mustafâ'ya Murtazâ'ya sevgili evlâd
(mazlûm Hüseyin) benim

Ey Şimr rahm eyle bacılarım gözyaşına
Varam gidem bir kez ehl-i beytim yanına
Bir sâ'at sonra kopar kıyâmet Zeynel'im
başına
Şâh Zeyne'l-Abidîn babasız kalan
mazlûm Hüseyin benim

//25//

Ey Şimr mahşer günü da'vâ eden ol
Allah'a benim

Mustafâ'nın Murtazâ'nın karşısında
isterim senden kanım

Fâtıma anam getirir kanlı gömleğim benim
Kerbelâ şahidiyle şehîd olan mazlûm
Hüseyin benim

Ey Şimr bu zulmü edersin aceb günâhım
nedir

Dünyâ için dînin verdin kendin olursun
gurûr

Zâlim olup zulm edersin Hakk'ın emri
midir bu

Hakk'ın emriyle Kerbelâ'da şehîd olan
mazlûm Hüseyin benim

Men Hüseyinim Ali'nin oğluyum ceddin
Mustafâ

Nûr-ı kandilde alınma yazılmışdır bu gazâ
Yezid'e la'net etmek mü'mine oldu sezâ
Kerbelâ'da Hakk râhında susuz kurbân
olan mazlûm Hüseyin benim

Tamam

//26//

Düstür

Silmedi kalbinden karayı

Yâ Muhammed ümmetlerin

Açdılar sana yâreyi

Yâ Muhammed ümmetlerin

Mu'cizine kanmadılar

Sıdkı cândan tutmadılar

Cenâzene gelmediler

Yâ Muhammed ümmetlerin

Vasiyyetini sıdılar

Senin işliğini koydılar

Zâlim şeytâna uydular
Yâ Muhammed ümmetlerin

Kızın Fâtıma Ana
Yanıp ağlar sana
Neler etdiler ona
Yâ Muhammed ümmetlerin

Bî'at et deyü vardılar
Hayâ itmeyip urdular
İki eğesini kırdılar
Yâ Muhammed ümmetlerin

Hani hurmalı fidan
Cebrile aldılar neden
Evlâdına buğz eden
Yâ Muhammed ümmetlerin

Severken Allah onu
Ali'ye etdiler kini
Fesâda verdi cihânı
Yâ Muhammed ümmetlerin

//27//

Envâiler geçdi posta
Zulm etdi eşe dosta
Ehl-i beyti kodı yasta
Yâ Muhammed ümmetlerin

Mu'avîye posta geçtiği zamân
Edep hayâ kalkdı imân
Uydular münkire hemân
Yâ Muhammed ümmetlerin

Gelir dînullahdan vahî
Artdı Fâtımâ'nın âhı
Yakdılar mescid-i şâhı.
Yâ Muhammed ümmetlerin

Saldı müslimi Kûfe'ye
Katlandı derd ü cefâya
Öldürdüler bi-vefâya,
Yâ Muhammed ümmetlerin

Terk etti vatanı yurdu
Kerbelâya hotak kurdu
Askerlere ok atıp vurdu
Yâ Muhammed ümmetlerin

Müslümânlar ağladılar.
Cümle âlem dağladılar
Fırat suyun bağladılar
Yâ Muhammed ümmetlerin

Ali Ekber meydâna girdi
Silâh bâre itdi urdu
Katli için fetvâ verdi
Yâ Muhammed ümmetlerin

//28//

Bir toy kurdu ibret için
Ehl-i beyt yolları seçin
Kâsımı urdular neyin'çin
Yâ Muhammed ümmetlerin

Merhamet vicdânı atdı
Âhretini dünyâyâ satdı
Yetmiş üç civânı hem şehîd etdi
Yâ Muhammed ümmetlerin

Var idi mescîd ü câmi
Müslümânınız dirlerdi kamu
Susuz kesdi imâmı
Yâ Muhammed ümmetlerin

Hânım gelenlerini soydu
Müslümânları yetim kodu
Sekîne'ye nasıl kıydı
Yâ Muhammed ümmetlerin

Ceddin bizi zâlimden etsin hazer
Ehl-i beyte kıl bir nazâr
Gezdirdiler pazar pazar
Yâ Muhammed ümmetlerin

Ne ana var ne de peder
 Çekdirdiler derd ü keder
 Hakk dostuna böyle mi eder
 Yâ Muhammed ümmetlerin

Sevinip şâz oldılar buna
 Bayram edip yakdı kına
 Ne yüz ile varırlar sana
 Yâ Muhammed ümmetlerin

Hani kurrete'l-ayn
 Neler etdi Şimr-i hâ'in
 Hep kesdiler Alî soyun
 Yâ Muhammed ümmetlerin

//29//

İmâm Zeynel kaldı asıl
 Şükr tükenmedi nesil
 Hâlâ eski gidiş usûl
 Yâ Muhammed ümmetlerin

Oruc namâz abdest neyin için
 Afv ettirmek diler suçun
 Beş esmâyı sor söyler ne için
 Yâ Muhammed ümmetlerin

Ayrıttirdiler seni
 Hangi millet ider bunı
 İmdâd umarlar mahşer günü
 Yâ Muhammed ümmetlerin

Mesdâne Kul Hâcîm
 Aslını su'âl itdim hem de humâr
 Çekilsin sorguya gayrı Ömer
 Yâ Muhammed ümmetlerin
 Tamam
 Mâh-ı Muharremdir mü'minlerin ilâcı
 Hüseyin aşkına kılalım zârı
 Muharremi tutmayanın yokdur ilâcı
 Hüseyin aşkına kılalım zârı
 //30//

Muharremdir hep ayların gamlısı
 Şâh Hüseyin mü'minlerin velisi
 Dedesidir peygâamberler ulusu
 Hüseyin aşkına kılalım zârı

Muhammed'in torunu Alî'nin oğlu
 Var mı buna şekkin hey Yezîd kanlı
 Bu yaptığın ne cefâdır hey lanet oğlu
 Hüseyin aşkına kılalım zârı

Şimr-i mel'ûn gerdânından yapışdı
 Cihân tufân oldu bütün karışdı
 Hep melekler Allah Allah deyü çağırışdı
 Hüseyin aşkına kılalım zârı

Kesdi kellesini aldı başını
 Mü'min olan dökdi kanlı yaşını
 Şam'a götürdüler Hüseyin'in başını
 Hüseyin aşkına kılalım zârı
 Muharremde mü'min olan ağlasın
 Oruc tutsun gamlı gönlünü eğlesin
 Yezîd'e Mervân'a la'net eylesin
 Hüseyin aşkına kılalım zârı

//31//

Allah'dan Şimr'e la'net indi
 Yüzü kara oldu hep cihân gördü
 Dedesi Muhammed ziyâretine geldi
 Hüseyin aşkına kılalım zârı

Şimr bu yaptığın Hakk kabûl etmez
 Kıyâmete kadar la'netin gitmez
 Velimdir Hüseyin'in sevgisi serimden gitmez
 Hüseyin aşkına kılalım zârı
 Şimr bu yaptığın Hakk kabûl etmez
 Kıyâmete kadar la'netin gitmez
 Velimdir Hüseyin'in sevgisi serimden
 gitmez
 Hüseyin aşkına kılalım zârı
 Tamam

Hatâ etdim suçumu bildim ey Şâh
Muhammed Mustafâ hakkı bağışla
Küll-i günâhın tâb'isi bende
Alıyyü'l-Murtazâ hakkı bağışla

Bir noktadır küll-i şey'in binâsı
Kün deyüp vâ eyledi âlemi nâsı
Hasan Hulk-i Rızâ dertler devâsı
Hüseyn-i Kerbelâ hakkı bağışla

//32//

Yüzüm karasını elime aldım
Noksân bende imiş kusurum bildim
Hû deyüp özüm divâne geldim
Şâh Zeyne'l-Abâ hakkı bağışla

İmâm Bâkır'ın nûrı hakkıyçün
İmâm Ca'fer'in sırrı hakkıyçün
Mûsâ-ı Kâzım'ın dârı hakkıyçün
Şâh-ı Horasânî hakkı bağışla

Takî'dir dertlerin dermânı sensin
Alî Nakî Askerî murâdımız versin
Şâh Muhammed Mehdi âhiri sensin
Çehâr-deh ma'sûmun hakkı bağışla

Gafûr ismin âlemlerde okunur
Mücrimlere hem rahmetin dokunur
Garîb kulların boynun eğmiş bakınır
Hünkâr Hâcî Bektâş hakkı bağışla

//33//

Garîb Alî zikr ede gör Allah'ı
Divânında mahrûm etmez vallahi
Cömertlik şânında nâzil billahi
Meded Al-i Abâ hakkı bağışla
Tamam

İlâhî cömertsin noksâna bakma
Ol fahr-ı cihâna bağışla bizi
Rahmetinden kulunu mahrûm bırakma
Ol şâh-ı merdâna bağışla bizi

Kula rahmetin çok elhamdülillah
Bekleriz kapında Allah eyvallah
Şâh Hasan Hüseyin hürmetullah
Dökülen al kana bağışla bizi

İmâm Zeynel Bâkır Ca'fer hürmeti
Kâzım Mûsâ Rızâ rehber hürmeti
Şâh Takî bâ-Nakî Askerî hürmeti
Bunların didârına bağışla bizi

//34//

Habîbine mansûr olan zürriyet
Yanılmış yanılacak yevmü'l-kıyâmet
Rum diyârının erine hürmet
Cümle bendegâna bağışla bizi

Kapında bu Fakîr Alî bir kemter
Cürm ü isyân ile doludur defter
Horasan'dan gelen nice bin erler
Devletli sultâna bağışla bizi

Tamam

Dertlerin dermânı ey Bâr-ı Hüdâ
Yetiş yâ Muhammed Alî gel yetiş
Deldi şu sinemi adûnun zulmü
Yetiş yâ Muhammed Alî gel yetiş

Şâh İmâm Hasan'ın nûru göründü
Çiğerler pâre pâre bölündü
Şems ü kamer gibi bir dem dolandı
Yetiş yâ Muhammed Alî gel yetiş

//35//

Kerbelânın al kanları akıyor
Hüseyn'in derdi beni yakıyor
İmâm Zeynel zindânlarda yatıyor
Yetiş yâ Muhammed Alî gel yetiş

Şâh İmâm Bâkırî dilimde virdim
İmâm Ca'ferin dârına durdum
Kâzım Mûsâ Rızâ sen eyle yardım
Yetiş yâ Muhammed Alî gel yetiş

Takî Nakî Askerî ezberim
Mehdî gelecek diyü yollar gözlerim
Yezide la'net dâ'im sözlerim
Yetiş yâ Muhammed Ali gel yetiş

Şu Fakîr Alinin derdi dermânı
Gelir elbet bir gün eytmek gümânı
Azdı millet yakîn ola zamânı
Yetiş yâ Muhammed Ali gel yetiş
Tamam

36.sayfa 39. sayfanın aynısıdır
37.sayfa 40. sayfanın aynısıdır
38.sayfa 41. sayfanın aynısıdır

//39//

İlâhî bin bir âdın hürmeti için
Bizi son demde imân ile gönder
Habîbin Mustafâ izzeti için
Bizi son demde imân ile gönder

Resûlun yâr u gârî hürmeti
Ki Hamza âh u zârî hürmeti
Hem Abâsî Ca'fer-i Tayyâr hürmeti,
Bizi son demde imân ile gönder

Ali-yi Murtezâ şâh-ı velâyet
Onların hakkında nâzil oldu âyet
Yüzü suyuna onların kıl inâyet
Bizi son demde imân ile gönder

Hasan ile Hüseyin Ali Muhammed
Gözüm nûru dedi anda Ahmed
Bunların hürmetine eyle rahmet
Bizi son demde imân ile gönder

Bilirim kendimi çokdur günâhım
Acıbdır eğer dinmezse âhım
İki âlemde bunlardır penâhım
Bizi son demde imân ile gönder

//40//

Cem-i enbiyâlar hakkı Yârab
Mukarreb evliyâlar hakkı Yârab
Derûn-ı perr ü bâlar hakkı ?Yârab
Bizi son demde imân ile gönder

Kulun Seyyid Nizamoğlu Fakîri
Esirge pâdişâhım ol hakîri
Ki sensin cümle abdin dest-gîri
Bizi son demde imân ile gönder
Tamam

Ben mürşidim diyenler meydâna gelsin
Mürşid kim onun nişânı nedir
Evlîyâ buyruğunu okusun bilsin
Yetmiş üç farzın beyânı nedir

Dört kapı kırk makâm on iki erkân
On yedi tariki eylesin beyân
Tâlibin gönlünde kalmasın gümân
Bildirsin cân içinde canânı nedir

//41//

Kâmil mürşid her bir müşkülü seçer
Ona tasdik olan gevherden içer
Tâlibin yetmiş bin hicâbın açar
Kevserin cenneti devrânı nedir

Bu ma'nâyı bilen aşk tamâmdır
Ameli olursa on iki imâmdır
Kalbi beyt-i Hudâ Şâh-ı âlemdir
Yedi bahr içinde ummânı nedir

Bu sırta ermeyen mürşid olamaz
Hırsla nefse uyan özün bilemez
Tamâh için gezen Hakk'ı bulamaz
Ne bilsin ikrârı imânı nedir

Hakk nerededir bilmez yalanı söyler
Ben evlâdım deyü iftirâ eyler
Kerkesi gibi her leşe konar
Tanımaz yahşi ile yamanı nedir

//42//

Bu üç hassada gözetir mâttır
Nefsine kul olan şeytânî sıfâtdır
Gıybet bühtân ider sanır âyetdir
Ak üstüne kara Kur'an'ı nedir

Noksânî aç gözünü mürşidin tanı
Bâtının görürsen teslim et cânı
Bir kula yeterek öğren irfânı
Göresin küfr içinde imânı nedir
Tamam
Muhammed Ali'nin kurduğu yoldur
Evveli rehberinden dönene la'net
Evvel ikrâr verip sonra dönene
Yapıştığı elden dönene la'net

Erenler yolda hazırdir hazır
Musâhibden döneni defterden kazır
Gerek dilesen bin türlü huzûr
Onlar ile yiyip içene la'net

//43//

Aklını beğenip ikrârın koyup
Kalkıp havalanup nefesine uyup
Teberrâ gömleğini eğnine giyip
Azâzil yurduna göçene la'net
İblis gibi eller ayıbına bakıp
İmânını terk edip dininden çıkıp
Eli ile ilmeğini boynuna takıp
Gıybet edip sırrı açana la'net
Beğenmeyip erenlerin sözünü
Benlik yurduna kondurmuş özünü
Hakk kapısından döndürmüş yüzünü
Azâzil tonunu giyene la'net
Ârifler böyle dediler oluna
Azâzil iblisin'in kalbi doluna
Teberrâ okunur yanlış bilene
Kendi bildiğine uçana la'net

//44//

Hatâyim der pîrim velim böyle
Sultânın sohbeti her dem kavliyle
Özünde kibir olsa söke diliyle
Özünü muhabbetden seçene la'net

//45//

Bu du'âyı zikir edince keser bin namâz
eyedan
Mûsâ-yı Kâzım bu du'â ile silerdi
gönlünde pasın
Ârifler âşikâre dinlerdi Rızâ'nın

//46//

Evvel şu dünyâda rehber haktır
Muhammed'e Mi'râc'dan gel olduğu için
Dört kapıdan ileriye yol yoktur
Hakk'ın dört kapıda eli olduğu için

Dört kapı üzere kurdular yolu
Lahmuke lahmi musâhib oldu
Mürşidliği İmâm Ca'fer'e verdi
Kendi mürşid Ali olduğu için

Dört üstâz yaratdı durdu kend'oldu
Hem de tâlib oldu yola bend oldu
Bunun için halkı gümâna saldı
Yaratdığı cinâna kul olduğu için

Kul olmayan sultân olmasın dedi
İnanmayan amân bulmasın dedi
Üç sünneti yedi farzı buyurdu
Yedi elinden geçip hâl olduğu için

Yedi elinden gitdi ise hâl oldu
Dostun zülfü aşk sazına tel oldu
Arı yok iken Mi'raç'ta bal oldu
Şaraben Tahûra dolu olduğu için

//47//

Şarâben tahûra⁶⁸ bâl ırmak
Hem de mü'mine inanıp kalmak

Muhammed der ta'ama yalnız el sunmak
Kırklar Muhammed'de fânî olduğu için

Kul Himmetim bu yol Ali yoludur
Bu yola gelenler gerçek oğludur
Mürşid huzûrunda olan Hakk'ın kuludur
Muhammed Tübâda ulu olduğu için
Tamâm

1961 .4.4

Saralp Sulu Bektaş Hocadan yâdigâr
Celle celuluhû sırr-ı subhânım
Huzûrunda kıl şefâ'at Yârabi
Ve celle şânuhû çokdur ihsânın
Huzûrunda kıl şefâ'at Yârabbî

Cümle evliyânın budur niyâzı
Cümle hânedânın dîdârda gözü
Afv kıl günâhımı kökünden kazı
Huzûrunda kıl şefâ'at Yârabbî

Ağlatma pîrim ulu dîvânda
Nice bin korku var bu garîb cânda
Şunda özüm bağlı şâh-ı merdânda
Huzûrunda kıl şefâ'at Yârabbî

Şu âlemde erkân-ı kadim yol senin
Beli beşer yaradılmış kul seni
Meded mürvet bu söyleyen dil senin
Huzûrunda kıl şefâ'at Yârabbî

//48//

Sen nazil eyledin kâf ile nun'u

... ..

Meded mürvet kurtar hem atamı anamı
Huzûrunda kıl şefâ'at Yârabbî

Hakk aşkına çâk eylerim sinemi
Mendesiyim mendesinin gulâmı
Arz eyleyip bu dergâha geleni
Huzûrunda kıl şefâ'at Yârabbî

Hakk Muhammed Ali Hatice Fatma
Cân hulka gelince dilimi tutma
Hasan Hüseyin Zeynel Bâkır kalbimden
gitme

Huzûrunda kıl şefâ'at Yârabbî

Ca'fer Kâzım Mûsâ Rızâ mürvetim
basma

Pîrin eteğinden elimi kesme

Takî Nakî Askerî alleme'l-esmâ⁶⁹

Huzûrunda kıl şefâ'at Yârabbî

Mehdî Resûl senden emir alınca
On iki imâm on dört mâsum gelince
Afv kıl bizi sen uğratma kılınca
Huzûrunda kıl şefâ'at Yârabbî

Sersem Halil bu meydânın kemteri

On iki imâm on dört mâsum ezberi

Pîrine yalvaran kurtarır seri

Huzûrunda kıl şefâ'at Yârabbî

... ..

Ahmed gibi hiçbir sultân olamaz

Onun aşkı derûnumu yandırdı

Ben üryânım diyü ağlar gezerdim

Kahr gömleğini bize gönderdi

Kahrı lütfu giyer büyük ma'nası

Bu ma'nâyı derc edenler dânesi

Bin iki yüz yigirmi beş senesi

Bihamdillah müşkülümüz kandırdı

Müşkülü kanan kalır mı gamda

Her ne ki ararsan vardır âdemde

Velâyet sâhibi olduğu demde

Doksan bin kâfiri dine döndürdü

//49//

Ol kâfirler kabûl etdi İslâm'ı
Onlar da halletti olanca hâmu
Mü'mîne eliyle sundu bâdeyi
Bir cümlesini rahmete kandırdı

Altı bin altı yüz altmış altı âyet
Dediler Ahmet'de kamu nihâyet
El-amân efendim senden bir himmet
Ayı günü ayağına indirdi

Şahâdet getirdi ay gün inince
On sekiz bin âlem irşâd oldu görünce
Ebu Cehîl ihtirâzı kılınca
O mel'ûnu cehenneme gönderdi

On sekiz bin âlem düştü derdine
Müşteriler matâh tutar narkına
Ahmed ile ol Ahad'in farkına
Arasına bir mimceğiz konurdu

Kemterim yer yüzünde bittikçe
Çok kalıp eskittim gelip gittikçe
Bek tutunmam ol sultânı tuttukça
Toprak idim beni âdeme döndürdi
Tamâm

Sene bin üç yüz yetmiş yedide
Helbet ikrârına gelecek erler
Onlar ikrârını tekrâr eylemez
Yâ Allah ikrâra duracak erler

Yezîd şâh-ı dînin kesiyor dilin
Âsumâna çıktı tâlibin ünü
Mehdiden evveli gelecek erlerin biri
Yezîd'e Zülfikâr çalacak erler

Hubyâr açacak yeşil sancağı
Kılavuz eyler er yalıncağı
Uyanacak Hacı Bektâş ocağı
Cümlesi bir yere gelecek erler

Doksan bin dervîşi uyanacak eli teberli
Cümle erler birbirinden haberli
.. Burağa binecek yeşil eyerli
Tâlibin çârına yetecek erler
//50//

Doksan bin er Horasan'dan gelecek
(okunmuyor)
Seksen bin Rum eri karşı varacak
Tâlibe kılavuz olacak erler

Muhammed Ali erler selveri
Hasan Hüseyin de önünce Kanberi
Şehîdler yanı ol İmâm Zeyneli
Gine al(h)kanlara yunacak erler

Bâkır okur nöyerlerin fermânı
İmâm Ca'fer sürer ömür harmanı
Mûsâ-yı Kâzım Ali Rızâ'nın dermânı
Cümlesi bir yerde görececek erler

Takî hoca olmuş Nakî selveri
Hasan Ali Askerî'ne der gel beri
Mehdî gelip toplayınca erleri
Yezîde Zü'l-fikâr çalacak erler

Himmet eylen cümle erler uyandı
Cümlesi bir renge boyandı
Yezîd'in elinden çiğirim yandı
Hüseyin'e dermân kılacak erler
Tamâm

//51//

Ol özünü sözünü bilmeyen âdem
Yarar (okunmuyor)
Bunları bilmeyen câhildir mâdem
Şecâ'ati gayrı namusu (ne bilsin)

Hakk'ı bilmez inâd eder dâ'imâ
Her sözünde fesâd eydir dâ'imâ
Muhânetlik icâd eder dâ'imâ
Sözü bozuk kerâmeti ne bilsin

Noksânım eydir muhânetlik denilse
 Aslı nesli cibilliyeti bilinse
 Sonradan görene beylik verilse
 Göreneksiz adâleti ne bilsin
 Tamâm
 (okunmuyor)..kallıdan akıllı isen
 mu'tebersin sırada
 Bahri isen 'ummâna dal karâr eyleme
 karada
 Deli isen çık meydâna melâmet ol arada
 Ârif isen gir pinhâna kimse bilmesin seni
 //52//

Hayırlı kapılar açarsın
 Yâ Muhammed yâ Ali
 Kulun günâhından geçersin
 Yâ Muhammed yâ Ali

Dosdunu eline alırsın
 Kamuya dulda durursun
 Hâlimizden sen bilirsin
 Yâ Muhammed yâ Ali

Hâlimiz sana ayandır
 Bizi nûruna boyandır
 Koyma gafletten uyandır
 Yâ Muhammed yâ Ali

Hakk Teala Allah'ın habibisin
 Mü'minlerin rehberisin
 Sen cümlelerin sultânısın
 Yâ Muhammed yâ Ali

Sen cömertsin gönlün gâni
 Rahmetin boldur kânı
 Çoktur kulun noksânı
 Yâ Muhammed yâ Ali

Aşkla ziya gibi akan
 Âşıkın sinisini yakan
 Gül gibi bûrhânda kokan

Yâ Muhammed yâ Ali
 Sensin Haydâr'ın rızâsı
 Severin Kadir gecesi
 Hasan Hüseyin'in dedesi
 Yâ Muhammed yâ Ali
 Zeynel'e zindânda yoldaş
 Mü'min yoluna kodu seri baş
 Sana şek getiren kallaş
 Yâ Muhammed yâ Ali
 Bâkır'a ettiler cefâ
 Cefâ oldu ona sefâ
safâ safâ
 Yâ Muhammed yâ Ali

//53//

Ca'fer'in sayâğını veren
 Sensin gönüllere giren
 Hep münkirdir sana uran
 Yâ Muhammed yâ Ali

Mûsâ-yı Kâzım sana kul
 Rızâ'ya gösterdin doğru yol
 Ümmetine keremin bol
 Yâ Muhammed yâ Ali

Ümmetine eylersin kerem
 Tâki Nâki yoluna ölem
 Sensin doğru yol gösteren
 Yâ Muhammed yâ Ali

Bizi ayırma nurundan
 Bülbül ayrılmaz gülünden
 Asker'ini katarından
 Yâ Muhammed yâ Ali

On sekiz bin âlemin ışığı
 Sâhib-zamâna çıkar eşığı
 Cümlesi sana bağlıdır
 Yâ Muhammed yâ Ali

Dervîş Mehmed'im zikr eder
 Allah'ın bin bir ismini
 Bir ismin Haydar-ı Kerrâr
 Yâ Muhammed yâ Ali
 Taman
 Abdâl Mûsâ Sultân gazâya geldi
 Rum'u feth etti el-aman meded
 Cihan harâb oldu insân az kaldı
 Künyesin bilirsin gel aman meded

Gele erişe Rûm'un eri
 Gâ'ib erenleri Horasan yeri
 Mu'allakda durdu bâb-ı haydârî
 Huneyn'de Muhammed'e çâr eden
 meded

Şek getirmem Balım Sultân Ali'sin
 Müminlerin kanadısın kolusun
 Urum kolunda Hâcî Bektaş Veli'sin
 Cansız duvarı yürüden meded

Hüseyin Gazi'sin bir belli cansın
 Kabûl et niyâzım ricam kansın
 Hüseyin ovanın gözcüsü sensin
 Ayırma kuzu su sürüden meded

//54//

Biz de severdik Ali'nin soyun
 Bizler de anarız Hasan Hüseyin
 Evlâd-ı Rasul'dü Zeynel'in payın
 Bâkır'ı zindânda var eden meded

Âriflerin özünü her dem satanımızı
 Dâ'im bun günlerinde umarım sizi
 Mefâsız dünyâyâ yaptığın damlar
 Tâcî tahtı köşkü var iden meded

Niceler benim diyü söyledi
 Ârif olanlar lâ'l-i gevher topladı
 Hükmi taht-ı Süleymânı neyledi
 Gemiyi ummâna gark iden bir gün

Seyride gör karanlığın ilini
 Mefâsız dünyânın vardır ölümü
 Burada açâ gör cennet yolunu
 Yalınca dal kılınç harb eden bir gün

Eriş bir gerçeğe özünü bağla
 Vezni mevzûn et de sözünü söyle
 Ey Süleyman yüzünü gel turâb eyle
 Bir yâr bul ağyârı terk eden bir gün
 Tamam

Görebilsem ol Allah'ın yüzünü
 Göremezsem hayf bana vah bana
 Murâdîma maksûduma ermezsem
 Göremezsem hayf bana vah bana

Ey kulum defterine bak derse
 Yüzün karası katı çok derse
 Yerin göğün arasından çık derse
 Göremezsem hayf bana vah bana

Âsî kulum defterini dür derse
 Sağ yanının sevâbını sol yanına ver dirse
 Benim değil cehenneme sür derse
 Göremezsem hayf bana vah bana

/55//

Güvenme fânîye hem mâsivâyâ
 Sonu yok dünyâyı terkeden bir gün
 Evlâd devlet benim diyü gam yime
 Mâlımı yâd ellere kor giden bir gün

Ârifler özünü her dem sitekler
 Bu kelâma meyl veren âdemler
 Mefâsız dünyâyâ yaptığın dâmlar
 Tâcî tahtı köşkü kor giden bir gün

Niceler benim diyü söyledi
 Ârif olan lâ'l-i gevher topladı
 Hükmi taht-ı Süleymân'ı neyledi
 Gemiyi ummâna gark iden bir gün

Seyridegör karanlığın ilini

Mefâsız dünyânın vardır ölümü
Burada açâ gör cennet yolunu
Yalınca dal kılınç harb eden bir gün

Eriş bir gerçeğe özünü bağla
Vezni mevzûn et de sözünü söyle
Ey Süleyman yüzünü gel turâb eyle
Bir yar bul ağıyârı terk eden bir gün
Tamam

Görebilsem ol Allah'ın yüzünü
Göremezsem hayf bana vah bana
Murâdîma maksûduma ermezsem
Göremezsem hayıf bana vah bana

Ey kulum defterine bak derse
Yüzün karası katı çok derse
Yerin göğün arasından çık derse
Göremezsem hayıf bana vah bana

//56//

Buyruğundan cevâbından şaşarsam
Arasında nâr içinde pişersem
Mü'min kardeşlerden ayrı düşersem
Göremezsem hayıf bana vah bana

Yünus Emrem eydür mende varam mı
Muhammed'in divânına duram mı
Olmazsa Hakk'ın lütf u keremi
Hayıf bana eyvâh bana vah bana
Tamam

Yenile bir sevdâ düştü serime
Aman mürvet pîrim Ali gel yetiş
Meded senden mürüvvet Ali'den kaldı
Aman mürvet pîrim Ali gel yetiş

Resûlün damadı Tanrı aslanı
Sen sahib-zamânsın ey mürüvvet kâni
Girdabda giriftar koymadın meni
Aman mürvet pîrim Ali gel yetiş
Haykırınca kimse durmaz önüne

Kimin kırar kimini dönderir dinine
Bilâl-i Habeşî aldı yanına
Aman mürvet pîrim Ali gel yetiş

Kırklar ikrârı görünce bendi boşaldı
Mürvet dedi cümle yere döşendi

Düldüle binip Zülfikâr kuşandı
Aman mürvet pîrim Ali gel yetiş

Aşkın kazanları kaynayıp coştı
Dalgalandı vücud serimden aştı
Vardı gayret on iki imâma düştü
Aman mürvet pîrim Ali gel yetiş

Horasan'dan kalkıp Urum'a gelen
Doksan bin pîrin sûrunu duyan
Beşikte ifriti ikiye bölen
Aman mürvet pîrim Ali gel yetiş

Ey Turâbî bendelerin hâlinden bilip
Sen sâhib-zamânsın şefa'at kılıp
Önünce kanberi piyade salıp
Aman mürvet pîrim Ali gel yetiş
Tamam

//57//

Er ere bunalınca çağırılmaz
Aman mürvet pîrim Ali (gel) yetiş
Sen mehlem etmezsen yaram onulmaz
Aman mürvet pîrim Ali gel yetiş

On iki imam katarıdır bu katar
Dostun hâk-i pâyı burnuma kokar
Muradın cevretmek ise bu bize yeter
Aman mürvet pîrim Ali gel yetiş

Muhammed Ali'dir erkânım yolum
Hasan Hüseyin de bağçede gülüm
Ol İmam Zeynel'den al arz-ı hâlim
Aman mürvet pîrim Ali gel yetiş

İmam Bakır Ca'fer soyuna
 Yüzüm süre geldim hâk-i pâyına
 Kâzım Mûsâ Rızâ'nın yüzü suyuna
 Aman mürvet pîrim Ali gel yetiş
 Takî Nakî Hak Ali Askerî
 Dardayız bundayız yetiş gel beri
 Ne yaman ağlattın şu men günâh-kârı
 Aman mürvet pîrim Ali gel yetiş
 Dedemoğlu yardım eyle düşküne
 Sen mürşidsin seçilmedin müşküle
 seçilmeyen
 Mehdî-i sahib-zamân aşkına
 Aman mürvet pîrim Ali gel yetiş
 Tamam
 Her sabâh her sabâh zâhir vaktinde
 Bülbül öte öte gülü getirir
 Yiğit vardır söylemeye ar eder
 Kötü kalbindekini dile getirir

Bülbülün sevgisi vardır gülünen
 Mansûr ber-dâr olmuş bir ikrârınan
 Musâhib olma kallâşlarınan
 Âkîbet başına belâ getirir

Yalnız git yola eşi olma yüzüze
 Selâm verme rehbersize pîrsize
 Komşu olma edebsize hırsıza
 Âkîbet arzını dile getirir

//58//

Bir körün gözüne girsen de görmez
 Deliye ögüd versen de almaz
 Bir dil var kendi hâlinde durmaz
 Âkîbet başına belâ getirir

Pîr Sultân Abdal'ım bu sözler haktır
 İnşaaallah bu sözde hilâfım yoktur
 Cehennem derler ateşi yoktur
 Herkes ateşini burdan götürür

Tamam
 Gâfil kaldır gönlündeki gümânı
 Biz de biliriz sünneti farzı
 Devşir aklını başına herze söyleme
 Mü'min olan gönlünden kıldı namâzı

Kûfe ehli orduları kurdular
 Hazret-i Hüsey'nin cengine durdular
 Ok yayı alıp kılıç ile vurdular
 Bunlar da İslâm idi kıldı namâzı

Fırat nehrine orduları dikteler
 Âyeti hadisi inkâr ettiler
 Ehl-i beytlere oklar attılar
 Bunlar da İslâm idi kıldı namâzı

Müslümanız diyü dava açtılar
 Zülfikar'dan korkup toprağa düştüler
 Masûmlar yamac sular açtılar
 Bunlar da Müslümân idi kıldı namâzı

Ali Abbâs'ın ellerini kestiler
 Muhibleri dar ağacına astılar
 Peygamberin hadisini bastılar
 Bunlarda İslâm idi kıldı namâzı

Al kanlarını akıttılar ettiler bayrâm
 Her biri bir taraftan ettiler seyrân
 (Hüsey'n'i) şehit etdi Şimr-i mervân
 Bunlar da İslâm idi kıldı namâzı

//59//

Hâşâ bunu kabul eder mi Allah
 Şefâ'at ne mümkün hem vallah billah
 Zulm ile kıydı Ziyad oğlu Abdullah
 Bunlar da İslâm idi kıldı namâzı

Bilemedi namûsunu arını
 Düşünmedi cehennem nârını
 Şehit itti Ali'nin oğlu Muhammed'in
 torunu
 Bunlarda İslâm idi kıldı namâzı

Eytmem namâz ehlinin harcı
 Kılan kılar kılmayana boynunun borcu
 Arafat dağında tufan yâ hâcı
 Bunlar da benlik ile kıldı namâzı
 Tamam
 Günâhımız çok ey Bâri Hüdâ
 Habibin Mustafâ'ya bağışla bizi
 Rahmetin ile yarlığa bizi sığındık sana
 Aliyyü'l-Murtazâ'ya bağışla bizi

Kaderinden halk ettin bizler beşeriz
 Gâhi bilir gâhi bilmez şaşarız
 Hayru'n-nisâ eşîğine düşeriz
 Hadice Fatıma'ya bağışla bizi

Virdimizde hel-etâ okuruz âyet⁷⁰
 Aşkımız ezelden artar be-gâyet
 Onlardan umarız ihsân hidâyet
 Hasan hulk-i Rızâ'ya bağışla bizi

Gönlümün derdi dilimin ezberi
 Şehid-i şehidânın şâhı serveri
 Dü iki cihânın şemsi kameri
 Hüseyniyiz cefâya bağışla bizi

Çok cevri cefâya hemen sabreden
 Tarık-i Ali'yi gönlünde gören
 Yezid'in zindânında ihtiyâr olan
 İmam Zeyne'l-Abidin'e bağışla bizi

//60//

İmam Bakır'dır gönlümüzün ziyâsı nûru
 Severiz Ca'fer'i ezelden beri
 Bunlardır bizlerin elinde varı
 Kâzım Mûsâ Ali Rızâ'ya bağışla bizi

Elhamdülillah hamdımı bildim
 Rabb'ül-âleminde Hakk yola geldim
 Er-Rahmân er-Rahîm nutkuma erdim
 Şah Tâkî'ye Nâkî'ye bağışla bizi

Al elimizi Hasanü'l-Askerî
 Nur-ı Mustafa'nın Ali'nin sırrı
 Hem evveli hem ahiri hem sonu
 Mehdi-yi sahib-livâya bağışla bizi

Hasan'a ihsan kıl ulu divânı
 Rabbenâ amennâ dâ'im diyeni
 Cümlemizi yarlığa yaradan Ganî
 Ser-çeşme-i nûr-ı Hüdâ'ya bağışla bizi
 Tamâm oldu bu âyet

Sonnotlar

¹ farz: Mürebbi edinmek. 2. farz: Müsâhip sahibi olmak. 3. farz: Tâc giymek. 4. farz: Sırdâr olmak. 5. farz: Yâre yâr ve özü ulu olmak. 6. farz: Beli sağlam (namuslu) olmak. 7. farz: Hakla sohbet kılmak. Bkz. Buyruk, haz: Sefer Aytakin, Ankara. Bkz. Osman Eğri, Kitâb-ı Dâr, Türkiye Diyanet Vakfı Yayınları, Ankara 2007.

² Fuat Bozkurt'un hazırladığı Buyruk kitabında "üç sünnet yedi farz" şu şekildedir: 1. sünnet: Allah'ın adını dilden, sevgisini gönülden düşürmemek. 2. sünnet: Hazret-i Peygamber'i sevip onun yolundan gitmek. Kin, nefret ve düşmanlığı kalpten dışarıya atarak, toplumla uyum içinde olmak. 3. sünnet: Hazret-i Ali'nin yoluna gönül rızası ile teslim olmak. 1. farz: Müsâhip edinmek. 2. farz: Mürebbi edinmek. Hak kazanında pişmektir. 3. farz: Rehber edinmek. Rehber Hak yolunun kılavuzudur. 4. farz: Mürşid edinmek. Mürşid Hak yolunun güneşidir. 5. farz: Âşinâ bulmak. 6. farz: Peşine olmak. 7. farz: Çeğildeşi olmak. Bkz. Buyruk, Haz: Fuat Bozkurt, İstanbul, 1982, Serbest Matbaası, s. 132-133. Sefer Aytakin'in hazırladığı Buyruk kitabında ise "üç sünnet yedi farz" biraz da farklı sayılmıştır: 1. sünnet: Gönünde kin ve kibire yer bırakmamak. 2. sünnet: Kalbinde düşmanlık duygusu olmamak. 3. sünnet: Toprak (mütevâzi) olmak.

³ "Etin etim, vücudun vücudum, kanın kanım, rûhun rûhumdur" manasınagelen bu söz hadis kitaplarında bulunmamaktadır. Ancak Şii kaynaklarda bu sözü Hz. Muhammed'in Hz. Ali'ye söylediği varsayılır.

⁴ "Kalpten kalbe yol vardır".

⁵ Musibet anında, Allah'ın kudret eseri olan kerametlerin kendisinde zuhur ettiği Ali'yi çağır. Onun sana yardımcı olduğunu göreceksin. Her türlü sıkıntı anında benim Allah'a ihtiyacım vardır; Ey Allahım, senin azametinin; ey Muhammed senin nübüvvetinin ve ey Ali senin velayetinin bunlar ortadan kalkar... Bana yetiş...

Ey Hasenenyn'in babası ve ey yardımcıların piri! Bize yardım et, bize yardım et, bize yardım et! Ey kalpleri dönüştüren! Kalplerimizi dönüştür ve bakışlarımızı senin rızana ve sana kavuşma anına çevir. Peygamberlerin efendisinin ve onun temiz ailesinin hürmetine... Ey güçleri dönüştüren! Bizim halimizi en iyiye dönüştür.

⁶ Kur'an: Fetih Suresi, 48/10. Muhakkak ki sana biat edenler ancak Allah'a biat etmektedirler. Allah'ın eli onların ellerinin üzerindedir. Kim ahdini bozarsa ancak kendi aleyhine bozmuş olur. Kim de Allah ile olan ahdine vafa gösterirse, Allah ona büyük bir mükâfat verecektir.

⁷ Ey Allah'ım Hüseyin'in, kardeşi, annesi, babası ve cediti hakkına bizi ve beni kurtar. Sen merhametlilerin en merhametlisisin.

⁸ Ali'den daha yiğidi, Zülfikar'dan daha keskin kılıç yoktur.

⁹ Ey Allah'ım (sana) yöneliyorum ve şüphesiz Muhammed dosttur. Ali Allah'ın velisidir. Müminlerin, müminelerin ve Müslümanların ulularının delilidir.

¹⁰ Arapça'da 'aleyhis'selâm' ifadesinin kısaltılmış şekli ayn ve mim () harfleriyle gösterilir.

¹¹ Cebriâl (aleyhi's-selâm) binlerce salât ü selâm olsun.

¹² Âlemlerin Rabbi'nin zâtı'nın birliğini (ve) hidayetini ikrâr eden ey ulu İmam Muhammed Mustafa (sana) binlerce salât ü selâm olsun.

- ¹³ Âlemlerin Rabbi'nin zâtının, birliğini (ve) hidayetini ikrâr eden ey ulu İmam Aliyyü'l-Murtazâ (sana) binlerce salât ü selâm olsun.
- ¹⁴ Âlemlerin Rabbi'nin zâtının, şehâdetinin şehidi ey İmâm Hasan Hulkî Rızâ (sana) binlerce salât ü selâm olsun.
- ¹⁵ Âlemlerin Rabbi'nin zâtının, Deşt-i Kerbelâ'daki mazlûm şehidi ey İmâm Hüseyin (sana) binlerce salât ü selâm olsun.
- ¹⁶ Âlemlerin Rabbi'nin zâtının, mevcudâtın ve kendisine tapınılan Allah'ın dinini sakınan Ey İmam Zeyne'l-Âbidin (sana) binlerce salât ü selâm olsun.
- ¹⁷ Âlemlerin Rabbi olan Allah'ın zâtının kudreti ey İmâm Muhammed Bâkır (sana) binlerce salât ü selâm olsun.
- ¹⁸ Âlemlerin Rabbi olan Allah'ın zâtının dürüstlük ve doğruluğu ey İmam Ca'ferü's-Sâdık (sana) binlerce salât ü selâm olsun.
- ¹⁹ Âlemlerin Rabbi olan Allah'ın zâtının nûruyla kudreti (olan) İmâm Mûsâ-yı Kâzım (sana) binlerce salât ü selâm olsun.
- ²⁰ Âlemlerin Rabbi olan Allah'ın zâtının maksatlarının mürşidi ey İmâm Rızâ (sana) binlerce salât ü selâm olsun.
- ²¹ Âlemlerin Rabbi'nin zâtı İmâm Muhammed Takî (sana) binlerce salât ü selâm olsun.
- ²² Âlemlerin Rabbi'nin zâtı ey İmâm Aliyyü'l-Nakî (sana) binlerce salât ü selâm olsun.
- ²³ Âlemlerin Rabbi olan Allah'ın zâtının askeri ey İmâm Hasan 'Alî Askerî (sana) binlerce salât ü selâm olsun.
- ²⁴ Âlemlerin Rabbi'nin zâtı ey İmâm Muhammed Mehdi (sana) binlerce salât ü selâm olsun.
- ²⁵ Ey İmâm Hatîcetü'l-Kübrâ Fâtîmatü'z-Zehrâ kadınların en hayırlısı, Allah'ın bereketinin, müminlerin, müminelelerin ve Müslümanların iki tâcı, kıyâmet gününde ve diriliş gününde Allah'ın cemi, Salât ü selâm (o ikisinin) üzerine olsun.
- ²⁶ Yüce Allah'ın salât ü selâmı Efendimiz Muhammed (s.a.v)'e, ailesine, evlatlarına, ashabına, eşlerine ve doğru yolu gösteren Râşit Halifeler'in üzerine olsun. Hamd, Âlemlerin Rabbi olan Allah'a mahsustur.
- ²⁷ Ey Allah'ım, Hudâ'nın nûru Efendimiz'e rahmet eyle.
- ²⁸ Ey Allah'ım, (O'nun) pak nûru Efendimiz İmâm Muhammed Mustafâ'ya rahmet eyle.
- ²⁹ Ey Allah'ım, (O'nun) pak nûru Efendimiz İmâm 'Aliyyü'l-Murtazâ'ya rahmet eyle.
- ³⁰ Ey Allah'ım, (O'nun) pak nûru Efendimiz İmâm İmâm Hasan Hulk-ı Rızâ'ya rahmet eyle.
- ³¹ Ey Allah'ım, (O'nun) pak nûru Efendimiz Kerbelâ çölünde şehid (olan) mazlum İmam Hüseyin'e rahmet eyle.
- ³² Ey Allah'ım, (O'nun) pak nûru Efendimiz İmâm Zeyne'l-Âbidin'e rahmet eyle.
- ³³ Ey Allah'ım, (O'nun) pak nûru Efendimiz İmâm Muhammed Bâkır'a rahmet eyle.
- ³⁴ Ey Allah'ım, (O'nun) pak nûru Efendimiz İmâm Caferü's-Sâdık'a rahmet eyle.
- ³⁵ Ey Allah'ım, (O'nun) pak nûru Efendimiz İmâm Mûsâ-yı Kâzım'a rahmet eyle.

- ³⁶ Ey Allah'im, (O'nun) pak nûru Efendimiz İmâm Rızâ'ya rahmet eyle.
- ³⁷ Ey Allah'im, (O'nun) pak nûru Efendimiz İmâm Muhammed Takî'ye rahmet eyle.
- ³⁸ Ey Allah'im, (O'nun) pak nûru Efendimiz İmâm Aliyyü'l- Nakî'ye rahmet eyle.
- ³⁹ Ey Allah'im, (O'nun) pak nûru Efendimiz İmâm Hasanü'l-Askerî'ye rahmet eyle.
- ⁴⁰ Ey Allah'im, (O'nun) pak nûru Efendimiz İmâm Muhammed Mehdi'ye rahmet eyle.
- ⁴¹ Mürüvvet şahı, Ahmed'in sırrı on iki İmam, On dört masum, delilin rehberi, mümin ve müminelerin, Müslümanların kutbu.
- ⁴² Allah'ın kâmil kulu, Ali Velîyullah'tır. Ey merhametlilerin en merhametlisi senin rahmetin onların cümlesinin üzerine olsun.
- ⁴³ Ey Allah'im, Allah'ın nûrunun göz nuruna rahmet et.
- ⁴⁴ Ey Allah'im Peygamber (s.a.v)'in pak neslinin sırrının göz nuruna rahmet et, ey Muhammed Mustafa.
- ⁴⁵ Ey Allah'im Nebî (s.a.v)'in pak neslinin sırrının göz nuruna rahmet et, ey İmâm 'Aliyyü'l-Murtazâ.
- ⁴⁶ Ey Allah'im Nebî (s.a.v)'in pak neslinin sırrının göz nuruna rahmet et, ey İmâm Hasan hulk-i Rızâ.
- ⁴⁷ Ey Allah'im Nebî (s.a.v)'in pak neslinin sırrının göz nuruna rahmet et, ey İmâm Hüseyin, deşt-i Kerbelâ.
- ⁴⁸ Ey Allah'im Nebî (s.a.v)'in pak neslinin sırrının göz nuruna rahmet et, ey İmâm Zeyne'l-âbidin.
- ⁴⁹ Ey Allah'im Nebî (s.a.v)'in pak neslinin sırrının göz nuruna rahmet et, ey İmâm Muhammed Bâkır.
- ⁵⁰ Ey Allah'im Nebî (s.a.v)'in pak neslinin sırrının göz nuruna rahmet et, ey İmâm Caferü's-Sâdık.
- ⁵¹ Ey Allah'im Nebî (s.a.v)'in pak neslinin sırrının göz nuruna rahmet et, ey İmâm Mûsâ-yı Kâzım.
- ⁵² Ey Allah'im Nebî (s.a.v)'in pak neslinin sırrının göz nuruna rahmet et, ey İmâm Ali Rızâ.
- ⁵³ Ey Allah'im Nebî (s.a.v)'in pak neslinin sırrının göz nuruna rahmet et, ey İmâm Muhammed Takî.
- ⁵⁴ Ey Allah'im Nebî (s.a.v)'in pak neslinin sırrının göz nuruna rahmet et, ey İmâm Muhammed Nakî.
- ⁵⁵ Ey Allah'im Nebî (s.a.v)'in pak neslinin sırrının göz nuruna rahmet et, ey İmâm Hasanü'l-Askerî.
- ⁵⁶ Ey Allah'im Nebî (s.a.v)'in pak neslinin sırrının göz nuruna rahmet et, ey İmâm Muhammed Mehdi.
- ⁵⁷ Sâhib-zamân, on iki imam, on dört günahsız masum, Ali'den daha yiğidi, Zülfikar kılıcından daha keskini yoktur.
- ⁵⁸ (Allah'ın bahsettiği) muvaffakiyetten (ötürü) Allah'a hamd olsun. Cümle kusurdan (dolayı) Allah'tan af ve bağışlanma dilerim.
- ⁵⁹ Ey Allah'im efendimize ve Muhammed (s.a.v)'in ailesine merhamet et.
- ⁶⁰ Kalbime Yüce Allah yeter, kalbimde Allah'tan başka bir şey yoktur. Muhammed'in nûru, Allah'ın salât ü selâmı. Allah'tan başka ilah yoktur.
- ⁶¹ "O kim?"
- ⁶² Sonsuz hayat sahibi, Kerim Allah, Sonsuz Hayat Sahibi, Acıyıp Esirgeyen Allah .
- ⁶³ Sonsuz Hayat Sahibi, Çok Bağışlayan.

⁶⁴ Semâlarda okunan nefeslere “düstur” denilmektedir (Said, 1926, 183).

⁶⁵ Hatt-ı istivâ, hatt-ı üstivâ da denilen Mevlevî tabirlerindedir. Semâhanenin giriş kapısı ile tam karşıdaki kırmızı post arasında var olduğu kabul edilen ve semâhâneyi iki yarım daireye bölen “hatt-ı istivâ” denilen bu çizgi, mevlevîlerce kutsal sayılır ve asla üzerine basılmaz. Adeta sırât-ı müstakimdir. Semâhanede hatt-ı İstivânın başlangıç noktası, yani şeyhin bulunduğu yer “mutlak varlık alemi”ni, bunun tam karşısındaki, yani hatt-ı istivâ’nın bitiş noktası “İnsan Mertebesi”ni simgeler. Sırât-ı müstakime insan olarak girilir, Allah’ta yok olarak çıkar. hatt-ı istivâ bu şekilde semâ yapılan alanı iki kısma ayırmış olur. mutlak varlıktan insana inişi simgeleyen kavis, görünmeyen maddî âleme; insandan mutlak varlığa çıkışı simgeleyen diğer kavis, görünmeyen manevî âleme işaret eder. Buna seyr-i sülûk denir. Osmanlı Tarih deyimleri ve Terimleri Sözlüğü I, MEB, İstanbul 1983. <http://www.cemalnur.org/content/view/42/25/lang,tr/> 2. Mevlevî hırkasının boyun tarafına dikilmiş, “ters lâm-elif teşkil eden şerit, koyu yeşil kumaştan ve bir parmak kadar enliliktir. Eteği tamamıyla dolaşır. Bu şerite de “istiva” denilir. “Hırkanın istivâsı, ilâhî isimleri bir araya getirmeye işârettir. Zâhirde “hatt-ı istivâ”, Mekke’nin dışında iki saatlik mesafede bir yerin adıdır. Bâtında ise, ma’rifete yükselerek, hatt-ı istivâ ‘ya erişmektir. <http://webcache.googleusercontent.com/search?q=cache:l7O82yJVqzYJ:www.irankulturevi.com/lang-tr-MevlanaSemaTorenlerindekiGiysiOzellikleri6.cgi+hatt-%C4%B1+istiv%C3%A2&cd=34&hl=tr&ct=clnk&gl=tr&source=www.google.com.tr>

3. “Hatt-ı istivâ” benzetmesi, ayrıca insanın iki yaratılış özelliğine dikkatleri çekmektedir ki, “hatt-ı istivâ” burada iki deniz arasındaki berzahı temsil etmektedir. İnsan iki zıddın cem’idir. Mana ve lafız gibi, madde ve ruh gibi, ruh ve beden gibi birinin varlığı diğeriyle zahir olan zıtlar, esasında dışarıdan daha önce insanın kendisinde başlamaktadır. Buna göre berzah durumunda olan insanda beden ile ruh, aza ile akıl, nefis ile kâlp gibi zıtlar cem’edilmiştir.

Eğer insan, iki kaşının arasından geçen hatt-ı istivâ gibi kendini insan yapan hasletleri aradaki dengeyi bozmadan korur ise kemal bulur ve insân-ı kâmil olur. O dengeyi bozar, hatt-ı istivâyı kaldırır, birini diğeriyle galip getirecek şekilde hareket ederse karmaşaya düşer ve şaşkınlık içinde kalır. (Kurt, 2011:37) http://www.ahenkdergisi.com/dergi/index.php?option=com_content&view=article&id=574:niyazi-msri-&catid=91:muvakkat

4. Hurufî kültürde, simgesel anlamda, elif:

a) yüzü iki eşit parçaya ayıran ((hatt-ı istivâ) ve Hz. Ali’ye denk gelen “orta çizgi”

b) Hz. Ali ya da insanın yüz kısmındaki “saç” (Korkmaz, 2005:380).

5. Hz. Ali de kendisi için ‘A’râf adamlarındanım.” demiştir. Dolayısıyla a’râfdan kasıt, hatt-ı istiva sırrıdır ve a’râf insanları da hatt-ı istivâyı tüm varlıkta müşahede eden kimselerdir. Eğer bir kimse müfredat ile değil mürekkebat ile sıfatlanırsa, mürekkebatın çeşidine göre (tayyibe veya habise yani iyi veya kötü) durumu değişir. Eğer iyi mürekkebat ile sıfatlanırsa ehl-i cennet olur, kötü mürekkebat ile sıfatlanırsa da ehl-i ceheennem.

Bu durumda Hz. Ali’nin kendisini a’râf adamlarından biri olarak tanımlaması, onun hatt-ı istivâ ve müfredat harflerin surlarına ulaşan kimselerden olduğunu ifade etmektedir. Diğer bir deyişle, Hz. Ali’nin a’râf eri olması, onun Hurûflerin ortaya koyduğu bilgiye sahip bir kimse olduğu anlamına gelmektedir (Usluer, 2009:279-286), (Usluer, 2010: 1361-1389). http://www.turkishstudies.net/Makaleler/1853461331_62usluerfatih.pdf

⁶⁶ Hazır Ali Beyazyıldırım, Derviş Beyaz Ocağı Dedesi. Herhangi küçük suçundan dolayı talibe dede tarafından kesilen ceza.

⁶⁷ Tarık çalma ya da pençe vurma

Tarik çubuğu “batını” anlamda cennetteki Tuba ağacı’ndan alınıp, Cebrail tarafından Hz. Muhammed’e “Allah’a ikrâr” için “çalınan” bir kutsal değnektir. Aynı uygulama Alevilerde “tarik altından geçme” ritüelinde ki cemde Pir tarafından talibin baş ile göğüs bölgesinin, sırt kısmına yatay olarak 3 veya 12 vuruşlu olarak değiştirilir / vurulur. Bu işlem yapılırken dede, “Tarik Suresi”ni okur. Toplu geçişlerde “Allah-Muhammed-Ya Ali!” diyerek 3 kez vurur. Tarik olmadığı zaman dede, el (pençe) vurur. Pençe, Ehlibeyt’i simgeler. Bazı yörelerde tarik; alaca değenek, erkân sopası, evliya, rıza gibi değişik adlarla da anılmaktadır. Diğer bir yoruma ve inanca göre de; Secde Suresi 18. ayet ve Rad Suresi 29. ayetin tefsirinde; “Tuba Cennet’te bir ağaçtır ki, asıl kökü Hz. Ali’nin sarayındadır ve her müminin sarayına bir dal salınmıştır.” Buradaki batını anlam, her şeyin Hz. Ali’de toplandığı ve bütünlendiğidir. Tuba ağacı da bunun simgesidir. Hz. Muhammed 628 yılında Hudeybiye’de Müslümanları bir ağacın altında toplayarak, kendisine bağlılık yemini ettirip biat aldı. Bunu yaparken, biat edip ikrâr verenlerin sırtına, ağaçtan kestiği sopayı vurarak takdis ederken, Fetih suresi 10. ve Tövbe Suresi 4. ayetleri okur. Bu biat törenine “Biat-ı Secer” (ağaç biatı) ya da “Biat-ı Rıdvan” (Cennet Biatı) denmektedir. Halife Ömer, kutsal sayılan bu ağacı keser. Hz. Ali yanlıları da bu ağacın dallarını alıp saklarlar ve cem törenlerinde ikrâr esaslı olarak kullanırlar. İşte, Alevi dedelerinin cemlerde tarik olarak kullandıkları 80-100 cm. uzunluğundaki sopanın ya da çubuğun, andığımız Rıdvan Ağacı’nın dalları olduğuna inanılmaktadır.

<http://www.habitat.org.tr/kultursanat/217-alevilik-medine-vesikasi.html>

Tarik (çubuğu), erkân (çubuğu), matrak, deste-çûp, ser-deste, evliya, rıza, asa, sopa, değnek, dahanek, mar, zülfikar... Bunların hepsinin -dinsel ritüellerde kullanılan anlamıyla- hemen hemen aynı anlama geldiğini kaynaklardan tespit ediyoruz. Bir tarif yapmak icap ederse tarik kullanımı; Kızılbaşlık’ta musahiplik görevinin yerine getirildiği dinsel rituel sırasında musahip (yol kardeşi) olacak olanların yeminlerini (söz=kavl) unutmamaları için ağaç dalından yapıma (bir bakıma Hz. Ali’nin kılıcı Zülfikarı temsil eden) genelde yeşil bir beze sarılı olarak duran bir değneğin, miraçlama ritüelinden sonra musahip kavline gireceklerin sırtına dede tarafından değiştirilmesi yani bir çeşit takdis edilmesi olayıdır.

Bunun haricinde bir de “tarik çalma” olgusu vardır ki bu olgu, yola uygun hareket etmeyenleri yola uymaya yönlendirmek için ya da suç işlemediği hâlde yola uymaya devam etmelerini sağlamak için dedenin, taliplerini cem törenlerinde bu “tarik” denen sopa ile kutsamasıdır. Ancak ikrâr vermemiş gençler ve çocuklara tarik çalınmaz.

Temelinde ağaç kültürünü gördüğümüz bu olguda tarik, Kızılbaşlarca kutsal kabul edilen bir ağaçtan yapılır. Kızılbaşlık’ın kutsal kitaplarından buyruklarda -ama özellikle İmam Cafer Buyruğunda- tarik olgusundan ayrıntılı bir şekilde bahseder.

<http://www.aleviyizbiz.com/forum/showthread.php?t=7831>

⁶⁸ Kur’an: İnsan/21.âyet. “Rableri onlara tertemiz bir içki içirir.”

⁶⁹ Kur’an:Bakara /31.âyet. “Allah,(Adem’e) bütün isimleri öğretti.” Tasavvufta Hz.Adem için”bütün isimleri, eşyanın hakikatini bilen” anlamında kullanılan bir sıfat ve makamdır.

⁷⁰ İnsan veya Dehr suresidir. Kur’an-ı Kerim’in 76. suresidir. 31 âyettir. İlk âyetteki dehr, insan, hel-etâ kelimelerinden dolayı bu isimlerle anılmaktadır.

Kaynakça

- AYTEKİN, Sefer (1958), Buyruk, Ankara.
- BOZKURT, Mehmet Fuat (1982), Buyruk, Serbest Matbaa, İstanbul.
- COŞAN, Esad (1971), Makâlât, Seha Neşriyat, Ankara.
- CUMBUR, Müjgan vd. (2002), Millî Kütüphane Cönkler Kataloğu, Millî Kütüphane Yayınları, Ankara.
- EĞRİ, Osman (2007), Kitâb-ı Dâr, Diyanet Vakfı Yayınları, Ankara.
- GÖKYAY, Orhan Şaik (1984), “Cönkler Üzerine”, Folklor ve Etnografya Araştırmaları, İstanbul.
- Kur’an-ı Kerim ve Açıklamalı Meali (1993), Türkiye Diyanet Vakfı, Ankara.
- KURT, Ali Vasfî (2011), “Niyazi-i Mısri”, Ahenk Dergisi, S. 34.
- KORKMAZ, Esat (2005), Simgeler Sözlüğü, Anahtar Yayınları.
- KORKMAZ, Esat (2005), Alevilik Bektaşılık Terimleri Sözlüğü, İstanbul, Anahtar Kitaplar Yayınevi.
- Osmanlı Tarih deyimleri ve Terimleri Sözlüğü I, MEB, İstanbul 1983.
- ÖZEN, Kutlu (1992), “Cönk ve Mecmuaların Edebiyat Araştırmalarındaki Yeri, Sivas Yöresinde Tutulmuş Olan Cönklerin Bazı Özellikleri”, Kızılırmak, Sivas.
- USLUER, Fatih (2009), Hurûfilik, İstanbul.
- USLUER, Fatih (2010), “Hurûfilikte On İki İmam” Turkish Studies International Periodical For the Languages, Literature and History of Turkish or Turkic Volume 5/1 Winter.
<http://www.habitat.org.tr/kultursanat/217-alevilik-medine-vesikasi.html>
<http://www.aleviyizbiz.com/forum/showthread.php?t=7831>
<http://www.cemalnur.org/content/view/42/25/lang,tr/>
<http://webcache.googleusercontent.com/search?q=cache:l7O82yjVqzYJ:www.irankulturevi.com/lang-tr-MevlanaSemaTorenlerindekiGiysiOzellikleri6.cgi+hatt%C4%B1+istiv%C3%A2&cd=34&hl=tr&ct=clnk&gl=tr&source=www.google.com.tr>
http://www.ahenkdergisi.com/dergi/index.php?option=com_content&view=article&id=574:niyazi-msri-&catid=91:muvakkat
<http://webcache.googleusercontent.com/search?q=cache:f51bH51MbTUJ:muhtelifmavi.blogspot.com/2011/04/elif.html+hatt-%C4%B1+istiv%C3%A2+alevilik&cd=13&hl=tr&ct=clnk&gl=tr&source=www.google.com.tr>
http://www.turkishstudies.net/Makaleler/1853461331_62usluerfatih.pdf
<http://www.habitat.org.tr/kultursanat/217-alevilik-medine-vesikasi.html>
<http://www.aleviyizbiz.com/forum/showthread.php?t=7831>
- Not: Arapça kısımların tercümesinde bize yardımcı olan Prof.Dr. Nurettin Ceviz ve M. Akif Yalçınkaya’ya teşekkürü borç bilirim.